STRIPSCHRIFT

nr.63 verschijnt maandelijks maart 1974 * f.2,25/bfr.35

eerste deel herdruk de Wonderen van Mu

François Walthéry & Natasja

Hans G. Kresse's Indianenstrips

STRIPSCHRIFT
uitgegeven door Kommiks BV
io voor
HÉT STRIPSCHAP
Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Redaktie: Kees de Bree, Rob van Eijck, Sandra Griffioen, Martin Wassington.
Dr. Junghuhnstraat 33, Rijswijk zh (of: Kommiks BV, postbus 1167), 070-119336.
Nieuwsredaktie: Kees de Bree, Martin Wassington.
Kinkerstraat 59'''', Amsterdam, t. a. v. Kees de Bree.
Vormgeving: Sandra Griffioen, Peter de Raaf.
Advertentie-akwisitie: Peter de Raaf, 010-118947.
Aan dit nummer werkten mee: Hans van den Boom, Waldo van Dreven, Reinolt Duerings, P. Hans Frankfurther, Evert Geradts, Wim van Helden, Ger de Knegt, Nico Noordermeer.
Stripschrift is verkrijgbaar:
-via een abonnement à f. 22,50, giro 209948 tnv Stripschrift, uitg. Kommiks BVio, postbus 1167, Rijswijk zh.
-via een lidmaatschap abonnement van Het Stripschap à f. 30,-, giro 1513000 tnv de Penningmeester van Het Stripschap te Amsterdam.
-in de losse verkoop: f. 2,25.
Distributeur pour la France: Falatoff.
Summary: In this issue an interview with Hans G. Kresse, who tells about his new series of comic-strips in which the history of the Indians is told. Furthermore there is an interview with François Walthéry (Natasja the stewardess). We also start the reprint of an old Eric de Noorman-story by Hans G. Kresse.
Dans ce numéro vous pouvez lire le début d'une réédition de l'histoire 'De Wonderen van Mu' par Hans G. Kresse et un article sur ce dessinateur. François Walthéry a été la'victime' de notre interview.

van Aram tot Zorro

is een lange weg

wij hopen die voor u te bekorten

STRIPANTIQUARIAAT PANDA
frederikstr. 151
's-gravenhage
070-461637

'Een van de zwartste bladzijden in de geschiedenis der mensheid is wel de bijna komplete uitroeing van het Indiaanse ras door de blanken. De geschiedenis der Indianen is er een van vernietiging en dood, onrecht en verdrukking. Meer dan drie eeuwen heeft de Indiaan gestreden voor het behoud van zijn rechten. Tevergeefs: langzaam maar zeker werd hem al wat hij liefhad ontnomen. De voorvaderlijke jachtgronden namen de meedogenloze, op gewin beluste blanken in bezit. De bisonkudden, waar in vele gevallen zijn gehele bestaan van afhing, werden uitgeroeid; de meest onbeschaamde dierslachting van alle tijden. Men bespotte zijn geloof. Te vuur en te zwaard werd hem door de fanatieke Spaanse conquestadores hún geloof opgedrongen, want iedere Indiaan die voorals nog zijn eigen heidense godsdienst trouw bleef, was een broertje van Satan en moest verdelgd worden.' *

* Gedeelte van het voorwoord van 'De gouden dolk', uitg. Buyten en Schipperheyn, Amsterdam 1946.

Dit schreef Hans G. Kresse al in 1946 als voorwoord van 'De gouden dolk', een door hem geschreven en geillustreerd boek over het leven van de Noordamerikaanse Indianen. In die tijd was men nauwelijks op de hoogte van en toonde men zeker geen belangstelling voor de ware geschiedenis der Indianen. In het overgrote deel van de toenmalige lektuur werd de Indiaan afgeschilderd als een barbaarse wilde, die moordend en plunderend de blanke pioniers het leven zuur maakte.
Al in het begin van zijn loopbaan probeerde Hans Kresse in verschillende Indianenverhalen de ware toedracht van de zaken naar voren te brengen. Maar een opvatting die tegen de algemene opinie van de tijd indruist is natuurlijk nooit populair en daarom heeft hij zich nooit volledig kunnen uitleven in de verdediging van dit vrijwel uitgeroeide volk. Pas de laatste jaren, nu het overschot van de Amerikaanse Indianen op dramatische wijze de ogen van de wereld op zich gericht heeft (Wounded Knee), is een stroom van publikaties over de wandaden, in verleden en heden door de blanken bedreven, losgekomen en heeft ook Hans Kresse de kans gekregen waarop hij jaren heeft gewacht. Uitgeverij Casterman heeft hem de gelegenheid geboden in een lange reeks verhalen de eindeloze lijdensweg van de Noordamerikaanse Indiaan in woord en beeld uit de doeken te doen, vanaf hun allereerste kontakt met de blanken tot hun vrijwel volledige ondergang.
Toch heeft Hans Kresse ook in de tussenliggende periode enkele malen de kans gehad zijn visie op de zaak naar voren te brengen. Nog niet zo lang geleden zijn er van zijn hand twee verhalen in Pep verschenen, 'Mangas Coloradas' en 'Wetamo'. Maar ook al veel eerder, rond 1948, publiceerde hij drie Indianenverhalen over het Mandanopperhoofd Matho Tonga. Toch is er een belangrijk verschil tussen dié verhalen en de verhalen van de laatste jaren. Vroeger was de hoofdfiguur een blanke terwijl tegenwoordig de Indianen de hoofdrol spelen. Als de held van het verhaal een Indiaan is, identificeert de lezer zich met die Indiaan en komt het geweld dat de Indianen van buitenaf bedreigt, ook als een dreiging op de lezer zelf af, waardoor zijn sympathie voor de onderdrukte Indianen vanzelf versterkt wordt. Daarentegen is de lezer in Matho Tonga meer toeschouwer dan direkt betrokkene, omdat in deze verhalen een blanke de hoofdrolspeler is, waardoor men zich dus met een blanke identificeert en het dreigingseffekt veel minder wordt.

---Was voor u het voornaamste doel van de Matho Tonga-verhalen om de gevestigde opvattingen over de Indianen te veranderen en te laten zien hoe het werkelijk was?
Hans Kresse: Ja, dat wilde ik toen al heel duidelijk doen. Dat verhaal 'Het arendsjong' stond toen in het Algemeen Dagblad en na dat verhaal zijn ze ermee gestopt, misschien om die reden; in ieder geval was het verhaal niet erg populair. Het is nooit populair geweest bij de grote massa om de Indianen eer te laten wedervaren en de blanken eens een keertje een spiegel voor te houden. Nú zijn er dan wel een aantal goede boeken over de Indianen, maar het zijn juist de mensen die er al van afweten die deze boeken lezen, terwijl juist de mensen die het zouden moéten weten, die het eens een keertje ingehàmerd zouden moeten krijgen, die lezen dat niét, die vinden dat vervelend. President Nixon bijvoorbeeld heeft het boek 'Bury my heart at Wounded Knee' vast niet gelezen; en de hele zwijgende meerderheid niet. Toen in augustus '72 die toestand bij Wounded Knee bezig was, was Nixon degene die dat met één pennestreek had kunnen oplossen, hij hoefde bij wijze van spreken alleen zijn duim maar even omhoog te steken. Maar hij deed helemaal niéts. Er is nog altijd niets veranderd, the war goes on...
---Is het niet vreemd dat u in

hans g. kresse over indianen

DOOR ROB VAN EYCK EN NICO NOORDER-MEER

de periode dat u Matho Tonga schreef, in '47 of '48, al zo opkomt voor de Indianen?De Indianen golden toen nog algemeen als de schurken.
H. K. :Ja, maar ik had er erg veel over gelezen. De blanken in de Matho Tonga-verhalen zijn even grote rotzakken als de blanken in mijn nieuwe verhalen. Ik heb zo ontzettend veel gelezen over die oorlogen tegen de Indianen;en ik heb een hele hoop achter elkaar gelezen, zodat je op een gegeven moment gewoon niet meer verder kunt, omdat je er zo ontzettend beroerd van wordt als je al dat onrecht en die verschrikkelijke kriminele houding van de blanken ten opzichte van de Indianen voortdurend leest. Het is niet te verdragen, op een gegeven moment word je zo godvergeten kwaad, maar je kunt niks beginnen. Je kunt niets doen. Je zou eigenlijk naar Amerika moeten, maar wat gebeurt er dan?Zo gauw ze merken dat je een vriend van de Indianen bent, kom je nergens meer, dan pikken ze je in de kraag.

BLANKE INDIANEN

---Bent u van plan in de Indianenverhalen voor Casterman de hele geschiedenis van de Indianen te vertellen?
H. K. :Ja, ik heb over meer dan tweehonderd jaar het geslacht van Chaka uitgepland. Chaka zelf is geen historische figuur, maar de Faraons, een Apachenstam, zijn dat natuurlijk wel.
Ik heb zomaar een man gekreeerd, want we weten verder weinig van de Faraons. Het is trouwens heel merkwaardig hoe een stam in Amerika aan die naam Faraons komt. Er zijn nog wel meer merkwaardige dingen, daar kom ik allemaal nog over te schrijven. In het vierde of vijfde verhaal ga ik ook blanke Indianen ten tonele voeren, die de Spanjaarden daar in het zuiden tegenkwamen. Een aantal Spanjaarden, die naar de buffalo-plains trokken, ontmoetten op een gegeven moment een groepje Apachen op een heuveltje. Die maakten ruim baan en uit hun midden kwam een blanke Indiaan. Hij stond de Spanjaarden eerst een beetje zoekend aan te kijken en toen daalde hij langzaamaf - hij werd met ontzettend veel respekt door de andere Indianen behandeld - en ging de Spanjaarden één voor één heel nauwkeurig staan opnemen. Daarna draaide hij zich om en wandelde weg. Niemand weet wat er van die vent geworden is. In mijn verhaal ga ik daar een - geheel vrijblijvende - oplossing voor geven:er deden in Nieuw Spanje nl. geruchten de ronde over een enorme rivier die daar ergens moest zijn,

waar statige gondola's, roeischepen, met wel twintig roeiers op voeren;die boten hadden als boegebeeld een vergulde adelaar en het opperhoofd zat op het achterdek en hij sliep onder een boom met gouden belletjes, afijn, dat zijn allemaal bijkomstigheden, maar waar het omdraait is:hoe komen die verhalen in de wereld?Dat kunnen eigenlijk alleen maar Vikings geweest zijn, die daar eeuwen eerder de kust verkend hadden. In mijn verhaal ga ik het dan ook op de Vikingen gooien.
---Houdt u de Faraons op dezelfde plaats of stuurt u ze ook naar andere streken in Noord- en Middenamerika?
H. K. :Ik stuur ze niet naar Midden- of Zuidamerika, want daar weet ik te weinig van af.

Wounded Knee

Ik heb de Faraons speciaal gekozen, omdat ik vond dat ik vroeg in de geschiedenis moest beginnen, met de allereerste kontakten tussen de Indianen en de blanken. De geschiedenis van de Indianen in Noordamerika eindigt bij de Apachen en daarom leek het me goed om die cirkel rond te trekken en ook met de Apachen te beginnen. Die Apachen zwierven over de hele vlakte rond en later heb ik prachtige mogelijkheden om ze ook naar het oosten te brengen. Want wat was het geval, die Spanjaarden waren maar steeds aan het slavenjagen, zodat de Apachen op een gegeven moment zeiden:als ze slaven willen hebben, dan zullen wij die wel voor ze halen, dan laten

ze ons misschien met rust. Dus ze gingen de Pawnees en de Wichita's en al die andere stammen daar te lijf en haalden daar slaven vandaan. Maar de Spanjaarden waren niet erg kieskeurig, dus als de Apachen er met hun gevangenen aankwamen, namen ze niet alleen die gevangenen over, maar pakten ze ook meteen die Apachen mee. Er zijn historische gegevens over Apachen die aan de bovenloop van de Ohio aan de Fransen verhandeld werden en toen ik dat eenmaal wist, dacht ik:nou is mijn kostje gekocht, want ik kan nu altijd, als dat voor de geschiedenis nodig is, een aantal van die Apachen naar het noorden sturen. Die Fransen hebben trouwens altijd een vrij redelijke houding tegenover de Indianen aangenomen. De Engelsen moesten helemaal niets van de Indianen hebben, want ze stonden niet vermeld in de bijbel en dus waren ze geen mensen. Net zoals generaal Custer in 1876 zei:'the Indians', niet 'who inhabited the plains', nee, 'who infested the plains', als ongedierte. Diezelfde houding hadden de Engelsen daar in het begin ook, vanuit hun geloofsovertuiging.

LOGISCHE VERHAALOPBOUW

---Als u de hele geschiedenis van de Indianen wilt behandelen, zal dat heel wat tijd kosten. Werkt u snel?

H. K. :Ik teken een pagina per dag. Dat is niet zo'n hoog tempo, want er gaat veel tijd verloren met het maken van de dialoog, met het plotten. Je kunt niet eerder een plaatje tekenen, voordat je weet hoeveel ruimte je overhoudt voor de afbeelding. Als je niet eerst de dialoog erin zet, weet je niet hoeveel ruimte je overhebt; de hoeveelheid dialoog bepaalt soms ook de plaats van het plaatje en de angle, de kamerastand. Dat hangt af van de grootte van de tekst en van waar je die tekst in het beeld plaatst.

---Maakt u de tekst dan pas als u aan het tekenen bent?

H. K. :Als het een simpel verhaal is, wel. Dat doe ik nu bij mijn derde verhaal ook. Die eerste twee verhalen waren moeilijk, want ik heb er teveel informatie in willen stoppen. Eigenlijk was het tweede verhaal ook nog in het eerste boek gepland. Maar halverwege dacht ik:dat krijg ik er nooit in, dus toen ben ik gaan schrappen. Achteraf gezien had ik van het eerste boek ook nog wel twee verhalen kunnen maken. Er gebeurt teveel in, hè. Ik kende de figuren toen zelf nog niet, nu heb ik ze wel door, nu weet ik wel wat voor mannen het zijn. Dat bepaalt ook vaak de loop van het verhaal. Je kunt iets nog zo mooi op papier zetten, helemaal uitplotten en wiskundig alle mogelijkheden gaan zitten uitstrepen en de konsekwenties daarvan, maar als je dan met je neus op de aktie gedrukt wordt, dan ontdek je plotseling dat zo'n vent vaak heel anders móét reageren dan je oorspronkelijk in je plot gepland had.

Als je een ingewikkeld verhaal hebt en je bent gebonden aan een bepaald aantal pagina's, dan kun je lelijk in de knel komen te zitten. Maar als je een simpel gegeven hebt, dan laat je de één wat ondernemen en dan volgt er een reaktie van een ander en als je al je figuren goed kent, dan volgt de ene aktie heel logisch op de andere en dan loopt je verhaal gesmeerd. Dit derde verhaal hoefde ik niet eens uit te plannen, het kwam gewoon vanzelf uit. Die Unda, die dwarsligger, gaat er in dood; en ik heb wel tien plots verzonnen om het zo te krijgen dat hij ook móói

voorplaat Pep 30

uit De gouden dolk

uit De gouden dolk

Matho Tonga

dood ging. Hij moest sterven zonder dat degene die verantwoordelijk voor zijn dood was akelige konsekwenties zou krijgen, die hem voor Chaka onaanvaardbaar zouden maken. Toen had ik op een gegeven moment nog maar een pagina of tien over en plotseling dacht ik:ja maar, zó moet het! De aktie van de een riep gewoon de aktie van de ander op.
Die Sapobi, dat gekke meisje, speelt er een belangrijke rol in, want iedereen vroeg:wanneer gaan Sapobi en Anúa nou trouwen? Ik had eigenlijk voor het derde boek een heel ander verhaal gemaakt, ik zat zwaar in de historie. Over de konfrontatie met de blanken, over het geweer dat ze niet kenden, ten tweede over het paard dat ze niet kenden, ten derde over de kwalijke praktijken van de blanken, die ze niet kenden; want die Apachen waren een heel vreedzaam volkje, hoor, die een gevecht liever uit de weg gingen, want de dood was heel akelig; ze waren als de dood voor de dood, bij wijze van spreken. Als ze er ook maar het geringste idee van hadden dat ze met de dood gekonfronteerd konden worden, dan gingen ze dat een heel eind uit de weg. Maar door de blanken zijn ze geworden zoals ze nu afgeschilderd worden; endat is dan ook nog eens een vertekend beeld.

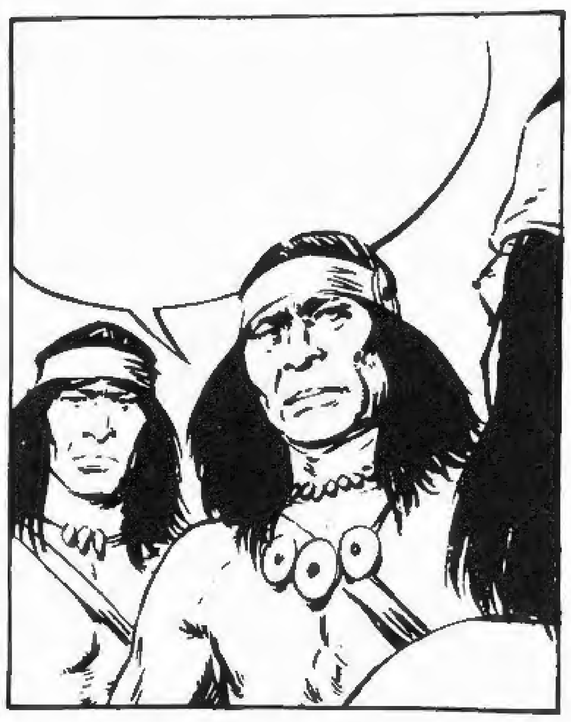

uit De meesters van de donder

VROUWENEMANCIPATIE

Maar goed, voor het derde boek had ik eigenlijk een verhaal over de slavenpraktijken van de blanken gepland; die gingen op slavenjacht, want de zilvermijnen in Mexico moesten regelmatig voorzien worden van nieuwe slaven. Ik had het al helemaal op poten, ik had een heel plot gemaakt, met Mestizo, die slavenjagers tegenkomt en zo, maar toen kreeg ik reakties van kinderen uit de omgeving: wanneer gaan ze nou trouwen? Toen dacht ik:ik zit helemaal verkeerd met mijn historische verhalen, ik moet er maar even van af. Toen heb ik dat verhaal afgekapt en ben ik helemaal overnieuw begonnen. Ik moest eerst maar eens een verhaal maken over Sapobi en Anúa; die kinderen willen dat zo, dus hup dan maar. Dat andere gegeven bewaar ik wel tot later

uit De meesters van de donder

hoor, dat komt er vanzelf wel weer in, maar ik dacht:laat ik dit nu eerst maar eventjes doen. Als je tussen de regels doorleest in het derde verhaal dan kun je daaruit distilleren dat de vrouw in de Indiaanse samenleving een heel andere plaats innam dan bij ons. De blanke vrouwen blazen zo hoog van de toren met kreten als: wij met onze geëmancipeerde maatschappij; wij hebben helemáál geen geëmancipeerde beschaving, terwijl die Indianen van enige achterstelling van de vrouw nooit last hebben gehad, er waren daar zelfs vrouwen die sterker en beter waren dan mannen. Er waren ook vrouwen die sachem waren, niet alleen bij bepaalde stammen, dat kwam overal voor. Vrouwen gingen soms ook mee op krijgstocht en als het op doden van de tegenstander aankwam, waren die vrouwen dikwijls veel harder dan de mannen. Als ze een vechtpartij hadden gehad en ze hadden hun tegenstanders verslagen, die zo'n beetje zaten na te hijgen, dan stonden de mannen in een groepje bij elkaar, zich af te vragen wat ze nou met die verslagen tegenstanders aan moesten; maar als er een vrouw-krijger bij was, dan zei ze:dat zal ik wel even regelen, en dan stak ze die lui meteen dood. Dus die vrouwen waren vaak feller dan de mannen.

INDIAANSE KULTUUR VERNIETIGD

---Wat voor bronnen gebruikt u voor uw verhalen, heeft u oude geschriften van de Spaanse Conquistadores gelezen?
H. K. :Ja, die lees ik, in reprints natuurlijk, niet in het origineel; en ik lees ze in vertalingen. Er is erg veel van en ik heb het

gevoel dat er in Madrid nog veel meer zit, in een of andere vergeten hoek van de archieven. Maar met de overblijfselen uit het verleden van de Indianen zijn de Amerikanen niet bepaald voorzichtig. Alle overblijfselen van de Indiaanse kulturen worden vernietigd bij het bouwen van dammen en het aanleggen van wegen. De archeologen doen hun uiterste best om nog te redden wat er te redden valt, voordat op historisch belangrijke plaatsen door de aanleg van een dam weer een sloot water naar binnen stroomt. Die onverschilligheid tegenover de Indiaanse kultuur wordt natuurlijk veroorzaakt doordat men zowiezo al een hekel heeft aan de Indianen, dat is gewoon een trauma: mijn grootvader heeft tegen de Indianen gevochten, mijn vader heeft tegen de Indianen gevochten, dus ik moet ook tegen de Indianen vechten. Als men dan vondsten doet van de Indianen, waarvan een archeoloog zou zeggen:verrek, da's interessant;nou dan spitten ze de hele boel wel eventjes onder, hoor.

Zo hebben ze in een bepaald gebied een tijd geleden forten gevonden met een hele merkwaardige oppervlakte vorm. Een of andere archeoloog heeft er nog net een kaartje van kunnen maken, maar hoe het precies in elkaar zat, is niet meer na te gaan, want ze hebben daar highways doorheen aangelegd en er huizen gebouwd. Het interesseert ze totaal niet, ze willen er juist van af. Hoe meer overblijfselen van de Indianen ze uit de weg kunnen ruimen, hoe liever het ze is. Ik neem aan dat ze nog wel een béétje een geweten hebben, zodat hun misdadig verleden tegen de Indianen ze behoorlijk dwars zit;daarom willen ze er helemaal niet mee gekonfronteerd worden.

In de Indianen-serie, die ik nu voor Casterman maak, wil ik - het is erg ambitieus, maar ik hoop dat ik er lang genoeg voor leef - de hele lijdensweg van de Indianen naar voren brengen. Maar niet in ieder boek weer over dat lijden, nee, je moet ook de mensen een beetje belichten, er moet af en toe een wat luchtiger verhaaltje tussen zitten. Het mag er niet teveel ingehamerd worden, want dan denken de mensen:daar heb je hem weer met zijn historische lessen; en dat hoeft van mij niet.

ROERLOOS BLYFT DE INDRUKWEKKENDE VERSCHYNING VOOR DE GEVANGENEN STAAN.. JOHN'S OOGEN WORDEN GROOT VAN VERBAZING EN ONGELOOF.. DAT STERKE ALS HET GRANIET GEBOUWEN GELAAT..KENT HY!
RAMIREZ!! WAT...HOE..
HIER STAAT.... MATHO-TONGA!
WORDT VERVOLGD
HANS G KRESSE
50

Matho Tonga

BIBLIOGRAFIE INDIANEN-VERHALEN HANS G. KRESSE

Grote Otter, de

door Nawada (Great Dancer)-pseudoniem van Kresse. Bewerkt door Jan de Meester -ook pseudoniem van Kresse? Uitgegeven door Miva-Amsterdam en Boekhandel De Zaaier - Amsterdam 1947. Tekststrip; 96 stroken.

Indianenstrips

Uitgeverij Tango - Leiden 1973 1. Mangas Coloradas, 2. Wetamo. Balloonstrip;96 pagina's;zwart/wit. Beide verhalen verschenen eerder in Pep.

Indianenreeks

Uitgeverij Casterman-Nederland, Utrecht. 1. De meesters van de donder, 46 pag. ;kleur; balloonstrip. 2. De kinderen van de wind, 46 pag. ;kleur; balloonstrip.

Mangas Coloradas

Met medewerking van Quint (Anton Kuyten). Verschenen in Pep, 1971/43 t/m 1972/9; balloonstrip;46 pag. ;kleur. Volledige titel:Mangas Coloradas, woestijn van wraak.

Matho Tonga

1. Matho Tonga, de laatste der Mandans, deel 1, nrs. 1 t/m 26. Matho Tonga, de laatste der Mandans, deel 2, nrs. 27 t/m 80. Verschenen in Ons Vrije Nederland, 1948/1950, formaat: 24 x 16 cm. Verschenen in De Zweep, kinderweekblad van Het Laatste Nieuws, '48/'50. 2. Het arendsjong, nrs. 1 t/m 40. Verschenen in het Algemeen Dagblad, 27 mei '50 t/m 3 maart '51, met inleiding op 20 mei 1950 (in de zaterdageditie).

3. Het geheim van Dr. Dorian, nrs. 1 t/m 21 (niet beëindigd). Verschenen in De Wereldkroniek, 1954. De laatste der Mandans (=Het geheim van Dr. Dorian), 59 platen;verschenen in Pep, 1970/1 t/m 1970/29.

Minimic

Verschenen in Pep, 1970/36. Volledige titel:De wraak van Minimic;balloonstrip;kleur; vier platen.

Wetamo

Verschenen in Pep, 1972/40 t/m 1973/8;balloonstrip;kleur; 44 platen.

ILLUSTRATIES BIJ INDIANENVERHALEN

Donald Duck

1954/14 t/m 1954/39:Tom in de greep van de Zwartvoet-Indianen.

Gouden dolk, de

Uitgeverij Buyten en Schipperheyn-Amsterdam(=D. A. V. I. D.), tekst en illustraties van Kresse. Eerste druk:groot formaat, stripvorm, voorjaar 1946. Tweede druk:roman, uitbreiding van tekst en tekeningen, najaar 1946.

Pep

1965/4 Het verhaal van de Indiaan. 1967/13 De witte bizon. 1967/20 t/m 1967/22 De Indianenvreter. 1968/18 t/m 1968/27 De schreeuw van de Dondervogel. 1969/25 t/m 1969/35 De schreeuw van de Dondervogel(vervolg), (niet in nr. 32). 1969/39 Potugee rijdt naar Laramie. 1971/19 t/m 1971/28 De Indiaanse opperhoofden en hun oorlogen. 1973/40 t/m 1973/49 De Indiaanse opperhoofden en hun oorlogen (niet in 43 en 45). 1970/11 t/m 1970/12 Het dode spoor. Voorplaten:1964/51;1968/18; 1969/30;1970/8;1970/36; 1971/43;1972/40.

Tom Poes Weekblad

Eerste jaargang, nrs. 28 t/m 41 en nrs. 45 t/m 46:Serie Indianen-wetenswaardigheden, 'In de tipi'.

Op de hierna volgende pagina's vindt u het eerste deel van een herdruk van de Wonderen van Mu, verhaal 11, volgend op De Dodenridders, zie Stripschrift 25/26.

1. Vol verbazing luisterde Halsa naar het verhaal van de zonderlinge droom. 'Ik ben maar blij dat het een droom geweest is en geen werkelijkheid!' besloot Eric lachend en zijn trouwe vriend kon niet anders dan hem gelijk geven. De Noorman vatte de nachtmerrie echter tevens op als een waarschuwing niet het rotsplateau te bestijgen en zij besloten, langs het strand op weg te gaan. Misschien zouden zij ergens normale mensen ontmoeten, die hen verder wilden helpen. Zo gezegd, zogedaan. Zoveel mogelijk meden zij de dichte jungle, waar alle mogelijke gevaren op de loer konden liggen. Vóór alles moesten zij er voor zorgen, niet een tweede keer in aanraking te komen met de wilden, want dan kon hun lot wel eens bezegeld zijn. Oplettend liepen zij voort en ten laatste bereikten zij het strand, waar een koele zeewind hen om de haren streek. Verspreide palmgroepjes stonden te wuiven in de bries en hier, waar geen dichte plantengroei het uitzicht belemmerde, voelde Eric zich wat beter op zijn gemak. Enige ogenblikken stonden de beide mannen verlangend uit te kijken over de wijde zee, waar ergens, verweg, zich hun land bevinden moest en hun gedachten dwaalden daarheen. . . . . Doch toen kwam Eric tot de werkelijkheid terug.

'Kom!' zei hij. 'Wij moeten verder!' En met frisse moed begonnen zij hun tocht langs het strand.

2. Fiks voortstappend, vorderden de beide schipbreukelingen snel over het smalle strand. Af en toe hielden zij even stil, om een paar wilde vruchten af te plukken, waarmede zij hun dorst konden lessen, doch iets voedzamers, iets waarmede zij hun honger zouden kunnen stillen, vonden zij niet. . . . . Inmiddels hadden een paar wilden het lichaam van hun soortgenoot gevonden, dat door de twee Noormannen achtergelaten was. Een diep gebrom welde op uit hun kelen en met flikkerende ogen monsterden zij de voetstappen van Eric en Halsa. . . . . Een van de twee inboorlingen stootte een paar rauwe keelklanken uit en zo snel mogelijk begonnen zij het door Eric en zijn makker gemaakte spoor te volgen. Uit alles bleek, dat de mannen geoefende spoorzoekers waren, want hoewel de voetstappen van onze beide vrienden af en toe nauwelijks zichtbaar waren en soms in het weelderige gras totaal ontbraken, aarzelden de wilden geen minuut; steeds wisten zij met onfeilbare zekerheid het juiste pad te vinden.

En zo slaagden zij er in, de afstand tussen hen en de twee Noormannen langzaam maar zeker te verkleinen. . . . . .

met dank aan Hans G. Kresse en Swan Features

3. Onbewust van het feit, dat zij achtervolgd werden door twee van moordlust verteerde wilden, zetten Eric en Halsa, zoveel mogelijk hun krachten sparende, de tocht langs het strand voort. Ondanks de overvloed van vruchten, welke zij hier aantroffen, begon de honger steeds meer te knagen. . . . . Hun magen vroegen luidruchtig om degelijker voedsel, en meermalen keek Eric om zich heen, in de hoop, klein wild of vogels te ontdekken. Doch deze hoop werd niet vervuld; het leek wel, of in dit vreemde land, geen dierlijk wezen bestond. . . . . De zon welke onbarmhartig op hun hoofden neerscheen, maakte de toestand er niet beter op en na een lange mars zetten zij zich moedeloos terneer, om wat op adem te komen. Halsa poogde de stemming er wat in te houden en zei grijnzend: 'Kijk, als we eerst maar bij die rotsen zijn, dan is het ergste leed geleden; ik heb zo'n idee, dat we daar wel mensen zullen treffen. . . . . ' Doch ondanks deze opbeurende woorden, voelden de beide mannen, dat hun toestand verre van rooskleurig was, terwijl redding verder scheen dan ooit. . . . . .

En terwijl Eric en Halsa van hun vermoeienissen uitrustten, naderden de twee wilden, als de verpersoonlijking van de wraakzucht. . Zij waren gewend aan dit land, zij wisten, waar zij hun voedsel vandaan moesten halen, waar zo op het oog niets eetbaars aanwezig was en even fris als zij begonnen waren zetten zij hun achtervolging voort, met haat in hun hart en moordlust in hun ogen. . . .

4. Zo goed en zo kwaad als het ging, met de moed der wanhoop zetten de twee vrienden hun tocht voort. Halsa was er het slechtste aan toe, daar hij niet, zoals onze held, aan dergelijke situaties gewend was. Doch eindelijk - en tot hun eigen verbazing - wisten zij de rotswand te bereiken. . . . . Hier wachtte hen echter een grote teleurstelling: de rotsformaties liepen tot ver in zee door, als het ware het strand afsluitend. Halsa klom moeizaam tegen enkele steenklompen op, doch al spoedig zag hij in, dat het nutteloos was, te proberen tegen de rotswand op te klimmen. 'Er zit niets anders op!' zei Eric. 'We moeten het land weer intrekken.' Dit denkbeeld stond hen niet aan, maar het was de enige weg, welke zij gaan konden, indien zij niet op hun schreden terug wilden keren. Zwijgend volgden zij de rotswand, door palmbosjes en laag struikgewas, tot zij een openplek bereikten. Een brede vallei strekte zich uit tussen de bergwanden, terwijl vóór hen, als een groene muur, een dichte tropische wildernis oprees. . . . . Het was de enige weg, welke hen overbleef. . . . . Eric nóch Halsa bemerkte het vreemde, ronde voorwerp, dat aan een ruw koord uit een boom hing. Indien zij dit gezien hadden, zouden zij zich er wel voor gewacht hebben, het geheimzinnige oerwoud te betreden, doch nu begaven zij zich langzaam, aarzelend, over de grasvlakte in de richting van de zwijgende jungle.

Niet lang nadat de beide Noormannen onder de bomen verdwenen waren betraden de wilden de plek. Zij fluisterden opgewonden met elkaar en keken spiedend in het rond, als zochten zij iets. . . . . Dan met een zachte kreet, wees een van hen naar het ronde voorwerp in de boom, hetzelfde voorwerp, dat onze beide vrienden over het hoofd gezien hadden; het was een gele, verweerde, grijnzende doodskop. . . . . .

5. Met een sprong trokken de twee wilden zich terug, opgewonden gesticulerend. . . . . 'JUJU. . . . . JUJU!!' kakelde de een en de ander trilde over zijn gehele lichaam, terwijl zijn ogen angstig rolden. . . . . Dodelijk bevreesd keken zij in het struikgewas aan de overzijde van de grasvlakte. Dan, met een laatste blik op het doodshoofd, maakten zij zich schielijk uit de voeten. Terwijl de wilden aldus, hun achtervolging opgaven om iets, dat machtiger was, dan hun wraakzucht, een dodelijke vrees, drongen Eric en Halsa dieper en dieper in de jungle door. . . . . Zij waren onbekend, met datgene, wat de beide wilden zo beangst had en onbewust van het gevaar, dat hen dreigde, strompelden zij moeizaam voort. . . . .

Hier zagen zij wél sporen van wild en zongen vreemde vogels in de bomen, hoog boven hen, doch de beide mannen waren te vermoeid om er aandacht aan te schenken. . . . . Hijgend, met kelen van leer en gebarsten lippen, met een hongerige maag en brandende ogen worstelden zij voort, doch eindelijk werd het Halsa te machtig. . . . . Op een kleine, open plek, temidden van de dampende wildernis, omringd door onbekende geluiden, bespied door glinsterende ogen, zakte Eric's trouwe makker met een zucht ineen. . . . .

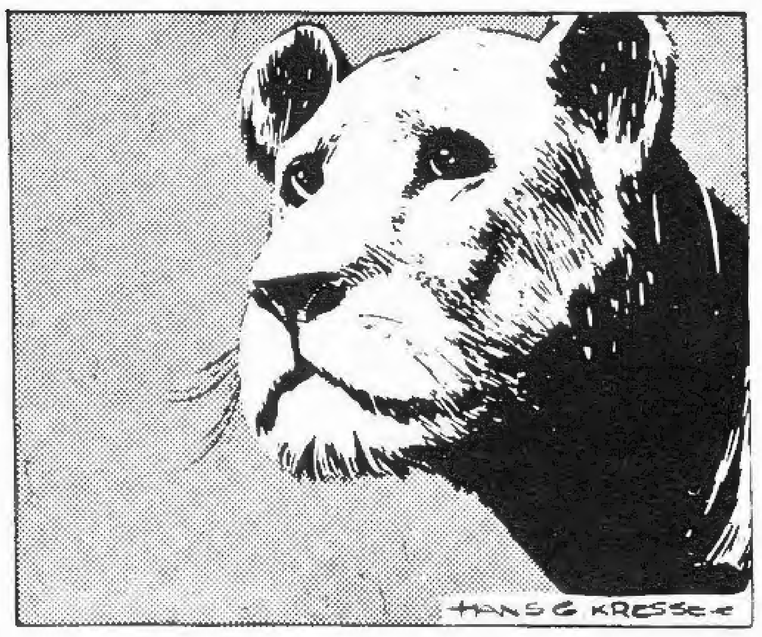

6. De aanwezigheid van Halsa en Eric was voor de bewoners der jungle niet onopgemerkt gebleven. Een grote, gele leeuwin gleed geruisloos voort, door het struikgewas, af en toe stilstaand om de lucht op te nemen en te luisteren. . . . . Zwak drong Eric's vertwijfelde stem tot haar door en met een gegrom, diep in haar keel, verdween zij in het duister van het woud. . . . . .
Zelf wankelend en duizelig poogde Eric zijn bewusteloze vriend voort te slepen in de schaduw, buiten de schroeiende hitte van de zon. Het gras golfde op en neer voor zijn ogen en onze held besefte, dat het niet lang meer zou duren, of ook hij zou eveneens de strijd op moeten geven. . . . . Een zwakke beweging in de struiken deed hem opzien en op het zelfde moment rezen hem de haren te berge. . . . . Daar, geen twintig meter van hem verwijderd, stond een grote roofkat! Haar gele ogen staarden recht in de zijne en een zacht gegrom welde op uit haar keel. . . . . Eric richtte zich zwaaiend op en wachtte af. . . . . Hoe zwak hij ook was, hij was vastbesloten, zijn hulpeloze vriend tot het uiterste te verdedigen. . . . . Doch onze held wachtte tevergeefs: Roerloos, met een haast menselijke uitdrukking in haar grote, gele ogen bleef de leeuwin de man aanstaren. Zij gromde niet langer en haar houding was niet uitgesproken vijandig - doch ondanks dat, was er iets zó sinister, iets zó vreeswekkend in haar manier van doen, dat Eric een ijskoude rilling niet kon onderdrukken.
Gelaten wachtte hij af. . . . . .

7. Op de aanblik van de leeuwin herstelde Eric zich met inspanning van al zijn kracht, teneinde de onvermijdelijk schijnende aanval zo goed mogelijk op te vangen. Hij trok zijn dolk en stelde zich in positie. Zij hoofd gonsde en zijn adem ging met stoten, doch hij was vastbesloten zich - en zijn weerloze vriend - tot de laatste snik te verdedigen. Maar niets gebeurde: Integendeel! Inplaats van op onze held toe te springen, ging de leeuwin er op haar gemak bij liggen, knipte eens als een poes met de ogen, gaapte, zodat het vreselijke gebit duidelijk zichtbaar was, en begon de wankelende Eric strak aan te staren. Deze gang van zaken bevreemdde onze held, hij werd er niet geruster om. Het leek wel of het beest besloot rustig af te wachten, tot haar slachtoffer niet meer in staat zou zijn, zich te verweren. Deze, haast menselijk aan doende berekening van de geheimzinnige leeuwin, vervulde Eric met een vreemde vrees. Strompelend deed hij enkele stappen in de richting van het roofdier, maar toen beving hem een duizeling.

Hij zakte door zijn knieën en gleed langzaam op de grond. Op het zelfde ogenblik richtte de leeuwin zich geluidloos op en toen Eric, zijn hoofd nog eenmaal ophief, zag hij tot zijn ontzetting het beest langzaam, met sluipende tred op zich toelopen.
Toen verloor Eric het bewustzijn. . . . . .

8. Op zachte voeten sloop de sinistere leeuwin naderbij, waar de twee bewusteloze Noormannen lagen. Zij gromde zachtjes en haar staart zwiepte langzaam heen en weer. Het was, alsof zij een innerlijke strijd voerde. Het diepe gerommel in haar keel hield aan, toen zij zich over de roerloze figuur van onze held heenboog. Met opgetrokken neus snoof zij de lucht op. De machtige kop zwaaide heen en weer, maar dan, met een plotselinge, jankende grauw draaide zij zich om, zonder de twee gestalten aangeroerd te hebben. . . . . Grommend stak zij de kleine, open plek over en verdween dan snel, zonder nog eenmaal om te kijken, tussen de weelderige vegetatie. De zon daalde lager en lager, en de duisternis legde zich over de wildernis. Op de kleine, open plek lagen de twee mannen. Af en toe bewogen zij zich zwakjes, maar zij waren zich hun omgeving niet bewust. De geheimzinnige geluiden van het oerwoud namen toe, naarmate de duisternis voortschreed: Het nachtelijke leven ontwaakte. In een hoge boom, op een brede tak, bewoog een schaduw. De bladeren ritselden en in het schemerig licht, vertoonde zich een groot, gevlekt monster. Zijn gele ogen gloeiden en een onheilspellend gesis welde op uit zijn keel.

De panter daalde met zwiepende staart de tak af, terwijl zijn felle ogen onafgebroken staarden naar de twee roerloze figuren beneden hem. . . . Het beest voelde zich reeds zeker van zijn prooi. . . . .

9. Met een katachtige soepelheid sprong de panter uit de boom. Het speeksel droop langs zijn wrede bek en zijn ogen schoten vuur. . . . . De rug van het monster kromde zich en hees grommend, sloop het nader en nader naar de plek, waar Eric en Halsa lagen. Deze bewogen zich niet. Dan met een lenige, geluidloze sprong was het ondier naast Eric. De machtige poot werd geheven en de grote, gele tanden stonden op het punt zich in Eric's weerloze schouder te boren, toen opeens een machtig gebrul de oerwoud-stilte verbrak. De panter kromp ineen, gereed om een ieder, die hem zijn prooi mocht betwisten, te ontvangen. Tussen de varens blonken een paar ogen; met een tweede gebrul, sprong een geweldige leeuw uit het struikgewas, en stormde op de panter toe. Met stijve haarborstels, blikkerende tanden en de machtige klauw opgeheven keerde deze zich naar zijn belager. Doch op dat moment galmde ook achter hem een wild gebrul door de lucht en een tweede leeuw verscheen met een sprong op de open plek.

10. Ondanks het feit dat de panter in de minderheid was, dacht hij er niet aan te vluchten. Hij droeg vele littekens van de ontelbare gevechten, die hij geleverd had met zijn oerwoud-rivalen en ook nú was hij bereid, de titanenstrijd te strijden. Blazend, zich de flanken slaande met zijn staart, keerde hij zich tegen zijn belagers. De leeuwen deden nu en dan uitvallen, doch tot een strijd kwam het niet en de panter week geen duimbreed van de door hem ingenomen positie. . . . . Doch op een gegeven moment vingen zijn scherpe oren een zwak geluid op, een geluid, gevreesder dan welk jungle geluid ook. Ook de leeuwen spitsten hun oren, doch zij toonden geen vrees. Integendeel: hun optreden werd driester en toen, met een laatste vervaarlijk geblaas in de richting van de gevreesde stem, trok de panter zich met de staart tussen de poten in de struiken terug. . . . . .

Diep nagrommend bleven de twee leeuwen bij de lichamen van Eric en Halsa achter, als wilden zij deze beschermen. Een grote schaduw gleed door de struiken, en even later betrad een mens van ontzagwekkende afmetingen de open plek, op de hielen gevolgd door twee, drie leeuwinnen.

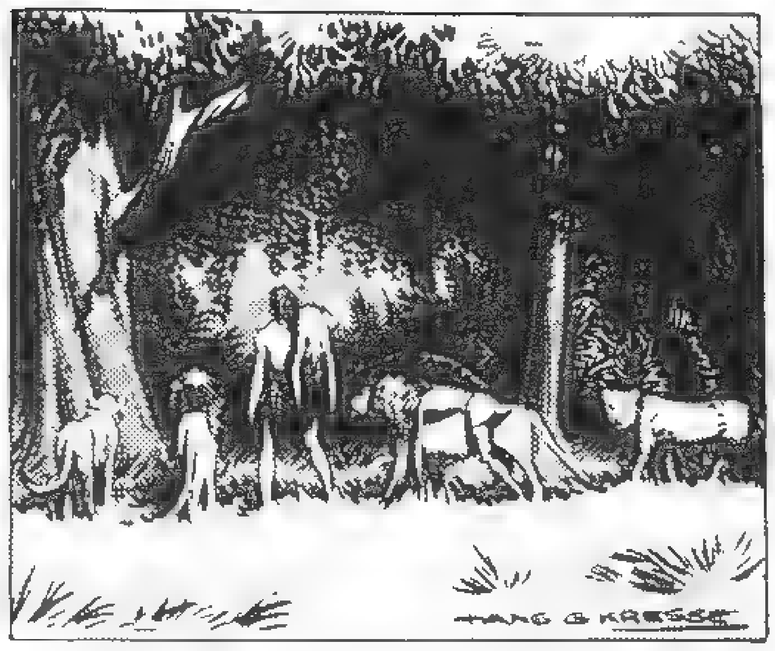

11. Met lenige passen schreed de kolosale man toe op de plaats waar Eric en Halsa, nog steeds bewaakt door de twee leeuwen, lagen. Enkele vreemde klanken kwamen van zijn lippen en de grootste leeuw ging liggen. Alsof het een veertje was, greep de persoon Eric beet en legde hem voorzichtig op de rug van de liggende leeuw. Deze gromde onrustig, maar de geheimzinnige man sprak het beest sussend toe en ten laatste kalmeerde de leeuw. Op een kort bevel van de reus, richtte de koning der dieren zich op. Nu pakte de man Halsa op en legde deze als een kind over zijn machtige schouder. De overige leeuwen en leeuwinnen keken geinteresseerd toe. Toen weer klonk van de lippen van de man een tweede bevel. De leeuwen sloten zich aaneen en vooraf gegaan door hun geheimzinnige meester verdween de stoet Halsa en Eric met zich meenemend, in de diepten van het oerwoud.

12. Met een bonzend hoofd ontwaakte Eric. . . . . Hij likte zijn lippen en konstateerde verwonderd, dat deze niet langer droog en gesprongen waren. Slaperig probeerde hij zich te herinneren, wat er gebeurd was. O, ja. . . . . een leeuwin besloop hem. Verschrikt keek hij op, waar hij was. Waar was het beest gebleven? Was er niets met hem gebeurd? Argwanend keek hij rond, maar op hetzelfde moment, verstijfde hij van schrik. Daar geen tien meter van hem verwijderd, lag dezelfde leeuwin. MET DRIE JONGEN! Zij schenen geen aandacht aan hem te besteden. Misschien hadden zij hem nog niet opgemerkt. Maar. . . . . dat was onmogelijk! Vol afgrijzen bestudeerde Eric zijn gevaarlijke toestand. Hij durfde zich nauwelijks bewegen, bevreesd als hij was, dat de leeuwin hem zou bespringen. En, waar was Halsa? Was dit soms weer een droom? Onze held kneep zich eens in de arm: Nee, hij was klaar wakker! Maar. . . . Halsa dan! Opeens kreeg Eric zijn vriend in het oog en met moeite onderdrukte hij een gil. Daar lag hij en als een grote poes, met de machtige kop op Halsa's arm, lag vlak naast hem een monsterachtige, slapende leeuw. . . . . !

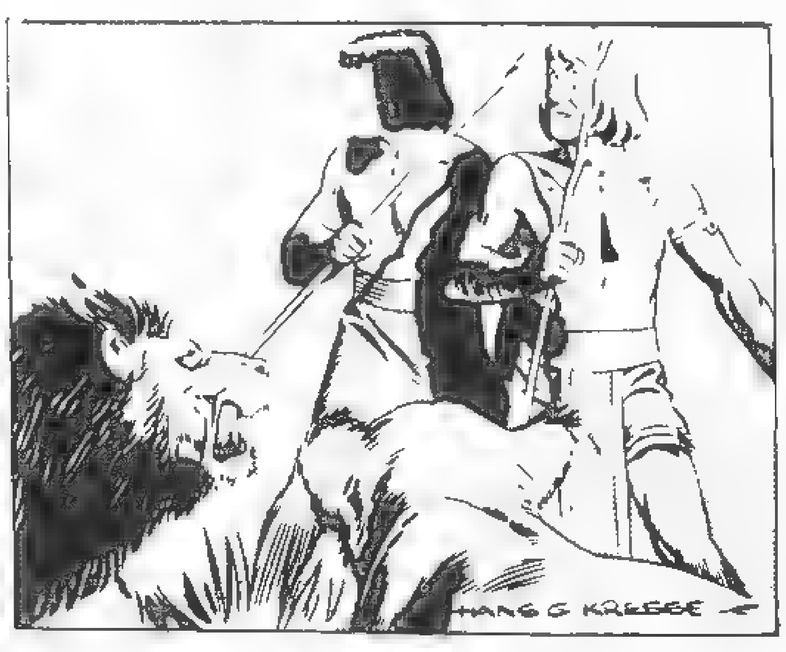

13. Het duizelde Eric en hij sloot een ogenblik zijn ogen, als om dit afschuwelijke tafereel buiten te sluiten. Doch meteen besefte hij, dat er iets gedaan moest worden. Voorzichtig schoof hij een eindje naar Halsa toe, terwijl hij onderwijl steelse blikken wierp op de andere leeuw, die vol aandacht haar jongen lag te likken. Meter voor meter schoof Eric naar zijn trouwe vriend, en eindelijk was hij zo dicht genaderd, dat hij Halsa's schouder kon aanraken en hem zachtjes wakker schudde. In een ogenblik was Halsa klaar wakker en hoewel Eric hem nog trachtte te beduiden, dat hij voorzichtig moest zijn, was door zijn onverwachte beweging ook de leeuw ontwaakt. Het dier begon meteen woedend te grommen en sloeg wild met zijn staart. Dodelijk verschrikt sprong Halsa overeind en deinsde achteruit. Wat konden zij zonder wapens tegen deze machtige koning der wildernis beginnen? Aarzelend deden zij een paar schreden achteruit, doch met een sprong was het machtige dier weer bij hen. Ook de andere leeuw liet nu haar jongen in de steek en kwam grommend op hen af. Eric en Halsa hadden ieder een tak afgebroken, waarmee zij zich de woedende dieren van het lijf trachtten te houden, doch daarmee bereikten zij slechts het tegendeel. De leeuwen werden hoe langer hoe kwaadaardiger; zij sloegen met hun poten in de grond, zodat stukken aarde en gras in het rond vlogen en Eric en Halsa dachten reeds, dat hun laatste uur geslagen had, toen zij plotseling een gebiedende menselijke stem hoorden.

14. Tot hun grote verbazing zagen Eric en Halsa plotseling een man van reusachtige afmetingen uit de struiken tevoorschijn komen, die met vreemde keelklanken de leeuwen tot zich riep. Onmiddelijk veranderde de houding van de dieren. Wel bleven ze zachtjes grommen, doch ze keerden Eric en Halsa de rug toe en slopen gedwee naar de zonderlinge verschijning.
Als aan de grond genageld staarden de twee vrienden naar dit zonderlinge tafreel. De reus bleek in het minst niet bevreesd voor de leeuwen, die nu, zachtjes grommend aan zijn voeten stonden. Hij beval de dieren te gaan liggen, aan welk bevel ze terstond gehoor gaven. Daarop wendde de man zich tot Eric en Halsa. 'Ha', sprak hij, nog steeds met dezelfde diepe keelklanken, 'het doet me genoegen te zien, dat ge ontwaakt zijt. Ge zult U thans waarschijnlijk beter voelen, dan enkele uren geleden.

Slaap is het beste geneesmiddel voor een uitgeput lichaam. Vergeef mij, dat het ontwaken misschien minder prettig was en dat mijn dieren U een schrik hebben aangejaagd, doch ik had hen opdracht gegeven U zorgvuldig te bewaken, anders waart ge vast en zeker reeds het slachtoffer van andere junglebewoners geworden. Maar vergun mij, mijzelve aan U voor te stellen. Ik ben de koning van dit woud waarin ge verdwaald zijt geraakt.'

15. Nog steeds sprakeloos van verbazing knikten Eric en Halsa slechts, terwijl zij hun ogen geen moment van de reusachtige gestalte konden afhouden. Doch deze hield zich, alsof hij hun verwondering niet merkte en sprak verder: 'Gij behoeft werkelijk geen angst voor mijn dieren te hebben. Ik heb hen volkomen in mijn macht en zij gehoorzamen mij onvoorwaardelijk. Komt, gij kunt hem zonder enige angst over de kop aaien. Dan zal het dier tevens weten, dat gij geen wraak meer jegens hem koestert.'
De reus maakte een uitnodigend gebaar naar Eric, die aarzelend naderbij trad en de grootste leeuw voorzichtig over de ruige kop aaide. Het dier gromde even heel zachtjes, doch de reus sprak enkele sussende woorden en terstond hield het grommen op.

'Maar laat ons hier niet blijven', ging de woudkoning verder. 'Ik nodig U uit, mij naar mijn woudverblijf te vergezellen. Het is niet ver en mijn dieren zullen ons begeleiden, zodat wij geen gevaren van andere woudbewoners te duchten zullen hebben. Het zal mij een groot genoegen zijn, U beiden gastvrijheid te mogen verlenen.' Eric en Halsa knikten ten teken, dat zij de uitnodiging aannamen en even later zette de zonderlinge stoet zich in beweging.

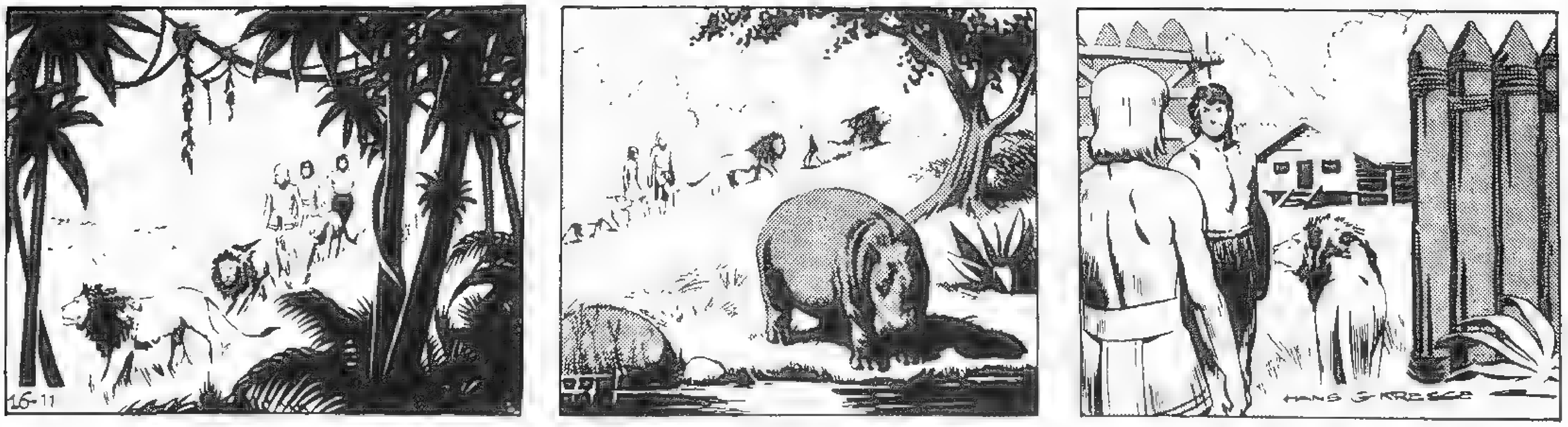

16. Nog steeds sprakeloos van verbazing volgden Eric en Halsa hun nieuwe gastheer. Deze sloeg zonder aarzelen de weg naar het Oosten in en de leeuwen keurden de twee vreemdelingen verder geen blik waardig, doch liepen statig en gedwee naast hun meester. Zo trok de zonderlinge processie door de wildernis. Af en toe keken Eric en Halsa verschrikt op als zij plotseling geritsel in het struikgewas rondom hen hoorden, doch de woudkoning lachte geruststellend. 'Wees niet bang, zolang deze bij ons zijn,' en hij wees op de leeuwen, 'durven de andere woudbewoners ons toch niet te naderen.' Even later werden zijn woorden bewaarheid. Toen zij een open plek in het woud betraden, schommelde juist van de andere kant een reusachtig nijlpaard naderbij en Eric maakte onwillekeurig een beweging naar de plaats, waar hij anders zijn dolk droeg. Doch zodra het logge gevaarte hen in de gaten kreeg, wendde het zich haastig af om in de nabij gelegen plas zijn dorst te gaan lessen.

Zo drongen zij steeds dieper het woud binnen en Eric en Halsa, die nog niet geheel bekomen waren van de geleden ontberingen, begonnen juist tekenen van vermoeidheid te tonen, toen de woudkoning uitriep: 'Nog een ogenblik, vrienden, zo dadelijk zijn wij thuis!' En inderdaad stonden zij een ogenblik later voor een van boomstammen opgetrokken blokhut.

17. In gespannen afwachting betraden zij de blokhut, die veel groter en gerieflijker bleek te zijn dan zij op het eerste gezicht vermoed hadden, doch nauwelijks hadden zij een voet over de drempel gezet, of een enorme chimpansee kwam hen met grote sprongen tegemoet. Er was echter niets dreigends in zijn houding, integendeel, het beest was uitgelaten van vreugde. Het stootte grappige hoge kreten uit van plezier en sloeg zich met zijn handen op zijn dijen. De aap stormde op de woudkoning af en omhelsde hem bijna. 'Ha, oude jongen,' riep deze, 'heb je goed op het huis gepast?' Hij wendde zich tot de beide vrienden. 'Dit is Chu,' legde hij uit, 'ik hoop, dat ge goede vrienden met hem zult worden. Hij is zeer gevoelig voor een vriendelijk woord en wanneer hij U eenmaal mag, zal hij voor U door het vuur gaan. Hé, Chu, begroet onze gasten eens behoorlijk!' Zonder de minste verlegenheid stak de aap onmiddelijk een hand uit en Eric, die dadelijk plezier in het dier had, legde de zijne er in. Daarna werd Halsa op dezelfde wijze begroet. 'En nu,' sprak de woudkoning, 'wil ik eerst een verzuim inhalen en mij aan U bekend maken. Mijn naam is Intor en ik brand van verlangen om te horen welke avonturen U hierheen hebben gedreven.'

18. De drie mannen zetten zich aan tafel en nadat de woudkoning hen ruimschoots van alles voorzien had, begon Eric te vertellen. Hij sprak over zijn land en over Winonah, over de tovenaar, wiens bedreiging hem had gevoerd naar het land der Ozmecs, waar zij tenslotte het goud, dat zij zochten, gevonden hadden. Uitvoerig verhaalde hij van hun reis op het vlot, die door de snode daad van de twee rovers, Alder en Baldon, zo'n noodlottig einde genomen had. Zonder hem met een woord in de reden te vallen, luisterde de woudkoning naar Eric's verhaal van hun landing op de vreemde kust en het gevecht met de wilde. Ook zijn zonderlinge droom over de dodenridders verzweeg Eric niet en hij kon een huivering niet onderdrukken, toen deze afzichtelijke figuren hem plotseling weer voor de geest kwamen. 'Het ontwaken moet wel een opluchting voor u geweest zijn,' sprak de woudkoning. Eric knikte instemmend en vertelde verder van hun afmattende tocht door de wildernis en hun ontmoeting met de leeuwin. 'Ja,' valt de woudkoning in de rede, 'het was mijn trouwe Cilis, die U het eerst ontdekte en mij kwam waarschuwen.' 'De rest van het verhaal weet gij,' besloot Eric, 'en wanneer het niet al te onbescheiden is, zouden wij thans gaarne iets meer weten van de man, aan wie wij ons leven te danken hebben. Wat heeft U zich in deze eenzaamheid doen terugtrekken en hoe komt ge aan die wonderbaarlijke macht over de dieren?'

De woudkoning keek het tweetal welwillend aan. 'Gaarne zal ik aan Uw verzoek voldoen,' sprak hij, 'het is goed eens te kunnen praten.'

19. 'Ge moet dan weten,' zo begon de woudkoning zijn verhaal, 'dat mijn vader, koning Anthropos, eens het machtige en welvarende rijkHumanidas bestuurde. En hoewel hij een nobel vorst was, namen de staatszaken hem teveel in beslag, zodat hij zich slechts heel weinig met ons kon bemoeien. Ons - dat waren mijn broer Logos en mijn halfzuster Ergosa. Deze laatste was het die mij het leven in het paleis tot een hel maakte en toen ik de leeftijd van veertien jaar had bereikt, verjoeg zij mij op een goede dag uit mijn ouderlijk huis. Lang heb ik rondgezworven, voordat ik eindelijk, hier temidden van mijn dieren, rust en vergetelheid vond.' 'Maar uw vader?' viel Eric hem in de rede. 'Vond hij dit zomaar goed?' 'Mijn vader overleed slechts weinige dagen later,' ging de woudkoning verder, 'en er ontbrandde een felle strijd over de troonopvolging. Tenslotte viel het eens zo machtige rijk in twee delen uiteen. Een ervan, het Rijk van de Geest, wordt thans bestuurd door mijn broeder Logos, terwijl mijn halfzuster zich heeft uitgeroepen tot koningin van Materia, het Rijk van de Materie.' De woudkoning zweeg enkele ogenblikken en zijn gezicht kreeg een sombere uitdrukking. 'Ge kunt U geen idee vormen,' vervolgde hij, 'wat voor toestanden daar heersen. De mensen zijn er geworden tot nietswaardige wezens.

Ouden van dagen en zieken worden eenvoudig afgemaakt. Hun instrumenten en gereedschappen doen aan het stenen tijdperk denken, en niettegenstaande Ergosa met ijzeren hand regeert, verkeert het land in de diepste armoede. 'Hier zweeg de woudkoning.

20. Eric, diep onder de indruk van het verhaal dat hij zojuist gehoord had, sprong overeind. 'Verschrikkelijk,' riep hij uit. 'Daaraan moet een einde komen. Deze arme Materianen moeten gered worden. Op U als mens rust de plicht om deze arme stakkers voor de ondergang te behoeden. Ten koste van alles zult ge moeten trachten hen van Ergosa te bevrijden en hun rijk te verenigen met dat van uw broeder Logos!' De woudkoning schudde zijn hoofd. 'Zo eenvoudig is het niet, waarde vriend. Wat zou ik, alleen, moeten beginnen tegen de legers van koningin Ergosa? Zodra ik mij in Matris vertonen zou, zou zij mij stellig ter dood laten brengen. Doch dat is niet de voornaamste reden. Het gevaar ducht ik niet, doch ik heb mij hier in afzondering teruggetrokken. Ik hou van dieren en zij houden van mij. Dat is mij genoeg. Ik wens mij niet nogeens onder de mensen te begeven. Neen, ik heb voorgoed met hen afgedaan.' Tevergeefs trachtten Eric en Halsa de woudkoning tot andere gedachten te brengen. Onwrikbaar bleef hij bij zijn eensgenomen besluit. Doch, diezelfde avond, toen allen zich ter ruste hadden begeven, kon Eric de slaap niet vatten. Lang dacht hij over alles wat hij gehoord had na.

WORDT VERVOLGD

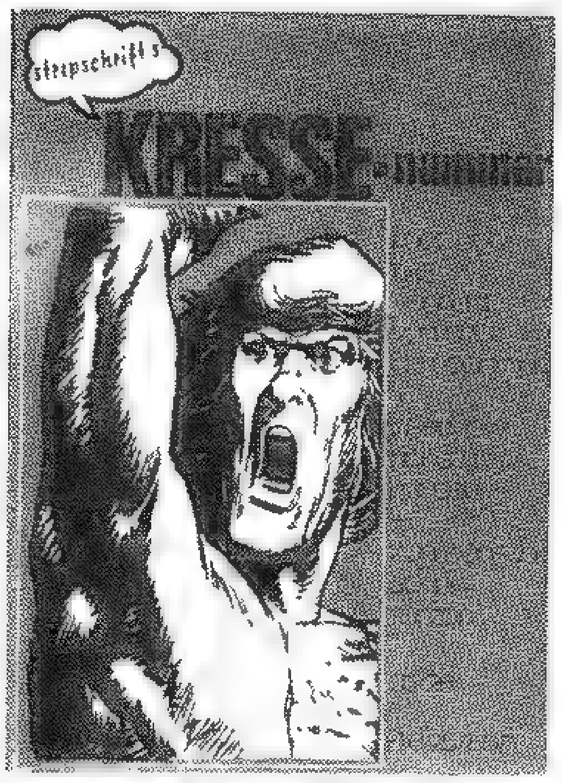

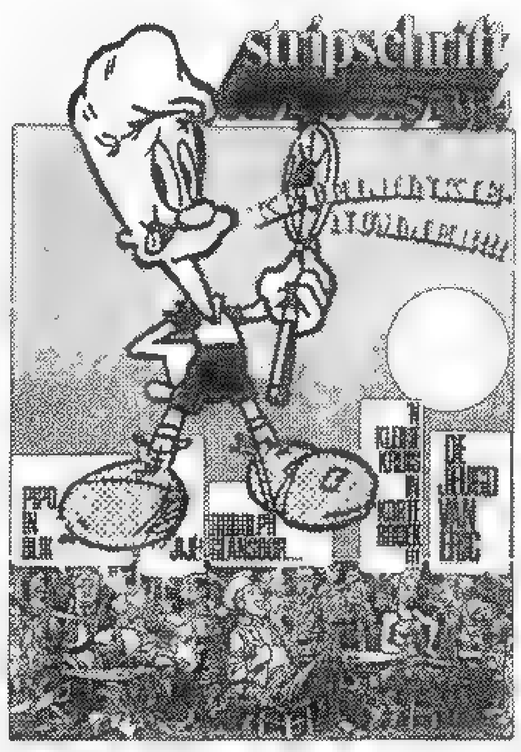

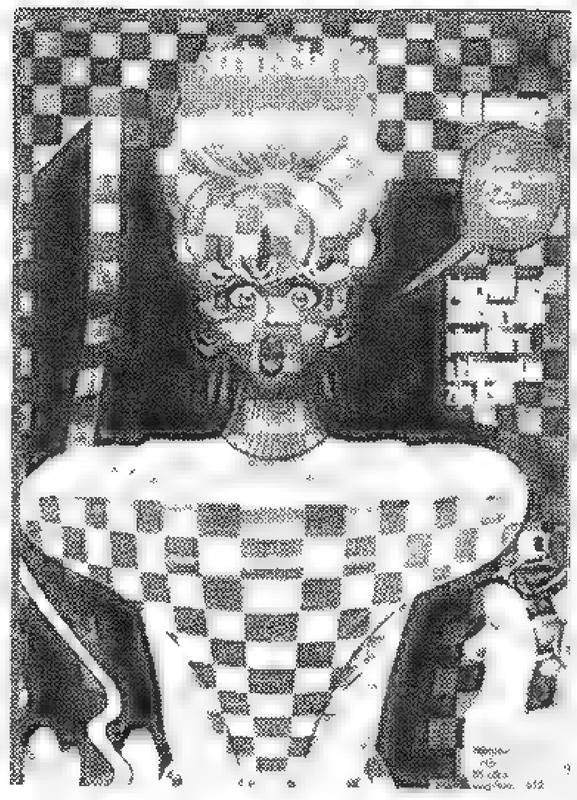

Oude nummers van Stripschrift zijn nog na te bestellen via giro 3086024 tnv Sandra Griffioen-Boes, dr. Junghuhnstraat 33, Rijswijk zh.

Verkrijgbaar zijn nog:

15. Panda en de Meester-Riolist; 16. Secret Agent X 9; 17 Sjors van de Rebellenclub (losse gags); 18. Bruintje Beer verdwaald en Bruintje Beer doet kerstinkopen; 19. Paulus de Boskabouter; 20. Prins Valiant - Aanval op de Neveleilanden; 22. Robbedoes en Kwabbernoot;

deze nummers kosten f. 2,25 p.s.

25/26 (herdruk) Kresse (Eric en de Dodenridders - Tarzan van de Apen); 31/32 Science Fiction (Flash Gordon); 33/34 Ketelbinkie in de Toerdefraans; 35/36 Kuifje (met 11 pagina's uit Kuifje in het land der Sovjets en het eerste Kuifje Weekblad herdrukt); 37/38 MAD - The Organization Man in the grey flannel suite; 39/40 Western (met 3 korte Lucky Luke verhalen); 41/42 Piloot Storm; 43/44 Gruwelstrips (met 3 griezelstrips herdrukt); 45/46 Guus Slim; 47/48 oa Giles, Blauwbloezen, Johan en Pirrewiet;

deze nummers kosten f. 3,25 per stuk.

49/50 Spaanse strips, nieuw realisme, Blake en Mortimer; 51/52 Nero, Gotlib; 53/54 Alex, herdruk eerste Baard en Kale; 55/56 Peter de Smet (herdruk Fulco en de Miesmannetjes), Philippe Druillet (herdruk Lone Sloane); 57/58 Oud Toonder werk, Buck Danny, Daan Jippes; 59/60 50 jaar Disney (met een herdruk van een Oom Dagobert-verhaal door Carl Barks).

deze nummers kosten f. 3,75 per stuk.

Wilt u voor porto- en administratiekosten f. 1,- ekstra overmaken?

verder in dit nummer: Fritz the Cat en Timoer

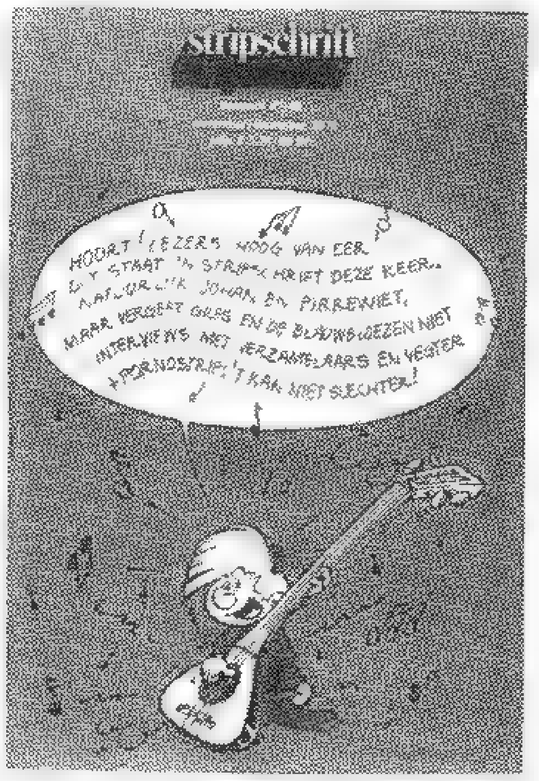
stripschrift
HOORT LEZERS HOOG VAN EER
DIT STRAAT 'N STRIPSCHRIFT DEZE KEER..
NATUURLIJK JOHAN EN PIRREWIET,
MAAR VERGAAT GIJS EN DE BLAUWBLOEZEN NIET
INTERVIEWS MET VERZAMELAARS EN VEGTER
HYPERNOSTALGIE: 'T KAN NIET SLECHTER!

BRAJIS

LUSTHOFSTR. 74 _ R.DAM KRALINGEN

TELEFOONNUMMER: 010_118947..... MAANDAGOCHTEND GESLOTEN !!

SCIENCE FICTION STRIPS, HORROR STRIPS, STRIP POSTERS O.A. FRAZETTA BLUEBERRY,

ALLE NED. STRIPS (ZO NU EN DAN OOK ANTIEKE)

GRAMMOFOONPLATEN MUZIEKBLADEN TEKSTBOEKEN

FRANSE STRIPS, O.A. GIRAUD { BLUEBERRY / VALERIAN / DRUILLET / BARBE ROUGE / BOB MORANE / TOTOCHE

SERIE BETE ET MECHANTE O.A. PAULETTE

ERIC LOSFELD { LOLLY STRIP / VALENTINA / LONE SLOANE / SCARLET DREAM

STRIPTIJDSCHRIFTEN CISO, STRIPSCHRIFT, T.L.P. CHARLIE, R.F.P. UITGAVES

MARVEL EN D.C. COMICS, GOLD KEY CHARLTON

UNDERGROUND COMIX

AMERIKAANS IMPORTWERK

NOSTALGIA PRESS / FAMOUS MONSTERS OF FILMLAND / FANZINES / COMIC MEDIA / MAD / STRIPGIDS / PHENIX / MONSTER WORLD / FUNNY WORLD / PULPS / COMIC READER / BOMMELKOERIER MACABRE VAMPIRELLA CREEPY EERIE

VRIJDAGAVOND TOT 9UUR 'S AVONDS GEOPEND

MET STRIPSCHRIFT NAAR FRANKRIJK

UITSLAG KUIFJE PRIJSVRAAG

Een dikke duizend lezers hadden hun krachten op de Kuifje prijsvraag uit het Stripschrift van december 1973 beproefd. Dat het 'n lastige opgave was, bleek uit het feit dat er nog geen honderd goede oplossingen bij waren (93 om precies te zijn). Uit deze Kuifje puzzelaars werd er één door loting als prijswinnaar aangewezen. De loting werd verricht door Sandra Griffioen, in het bijzijn van de volledige Stripschrift redaktie en Martin Wassington bovendien nog als voorzitter van het Stripschap.

Als gelukkige winnaar kwam de heer Otto Kees 't Loen (zie foto's) uit Voorhout (ZH) uit de bus. De prijs bestond uit het op kosten van het Stripschap bijwonen van het stripkongres te Angoulême. Op ons verzoek heeft de heer 't Loen zijn indrukken van het gebeuren vastgelegd in 'n kort artikeltje, dat we hierbij publiceren.

MIJN PRIJS: 'N REISJE NAAR FRANKRIJK

door Otto Kees 't Loen

Tja, hoe zal ik beginnen. Ik heb ook zoveel beleefd in deze opwindende dagen. Dat had ik toch nooit kunnen denken! Toen ik de brief kreeg van het Stripschrift dat ik de Grote Prijs van de Kuifje-wedstrijd gewonnen had, dacht ik eerst: dit kan niet waar zijn. Eén van mijn vrienden is namelijk nogal een 'grapjurk' moet U weten; en het zou niet de eerste keer zijn dat hij mij er tussen nam! Maar toen ik Eugène, dat is m'n vrind, aan een 'telefonisch kruisverhoor' onderwierp, bleek hij van niets te weten. Zou het dus toch waar zijn? Ja hoor, meneer Wassington van het Stripschap, bevestigde toen ik hem 'optelefoneerde' dat ik inderdaad de gelukkige winnaar was. En de prijs overtrof mijn stoutste verwachtingen: ik mocht mee, op kosten van het Stripschap, naar het stripkongres in Angoulême, ik hoop dat ik het goed schrijf. Vier dagen naar 'n stripkongres helemaal in Zuid Frankrijk, daar wilde ik wel twee snipperdagen voor opnemen, want gelukkig zaten er 'n zaterdag en 'n zondag bij. Nog op de avond van dezelfde dag dat ik de schriftelijke bevestiging van mijn prijs van meneer Wassington heb mogen ontvangen heb ik voor mijn beste vrienden een fuifje gegeven. En natuurlijk heb ik de heren van het Stripschrift en het Stripschap daarbij niet vergeten. Wat kunnen die drinken! Maar ja, met reden. . . .

Toen de ochtend van het vertrek eindelijk was aangebroken zat ik reeds lang gepakt en bezakt klaar, toen ik om tien uur -de afspraak was acht uur!- eindelijk een auto hoorde toeteren. Daar waren ze! Ik schudde ze allemaal de hand en bedankte nogmaals voor het plezierige uitje dat komen zou.

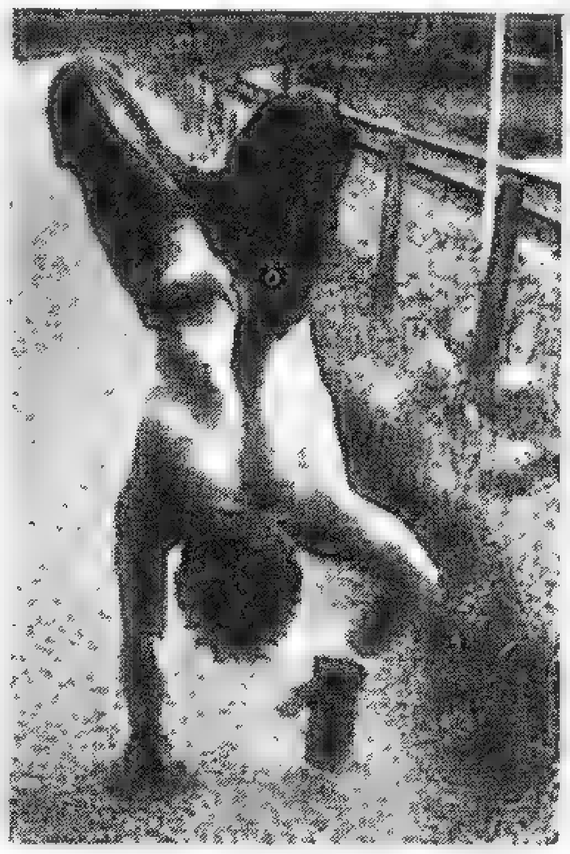

Otto Kees 't Loen: onderste-boven van zijn prijs. . . . .

Daar gingen we dan op weg. Eerst moesten we door België heen, maar dat ging snel hoor! Het enige oponthoud was voor een 'pakske fritten'. Dat ging er wel in, na zoveel uren in een auto. Bij de Franse grens staken de douaniers ons een spaak tussen de wielen. De heren van het Stripschrift hadden namelijk een heel groot pak van ons lijfblad bij zich en dat bleek niet te mogen. Ik voelde me wel opgelaten om als 'n verdachte beschouwd te worden, maar de heren van het Stripschrift vonden het kennelijk niet erg en praatten als Brugman tegen de Franse douaniers. Het mocht echter niet baten: zij moesten een boete betalen en alle Stripschriften in België laten. Gelukkig wilde een Belgische benzinepompbediende -'pompist' zeggen ze daar- de stapel wel voor ons bewaren tot we terugkwamen. Ondanks deze tegenslag hielden wij de moed -en de stemming!- erin. Diep in de nacht kwamen we dan eindelijk in Angoulême aan. De heren van het Stripschrift, ik mocht toen al Martin, Rob en Hans zeggen, dronken in het hotel nog 'n glaasje van de meegebrachte sherry, ik echter was erg moe en tolde m'n bed in. De volgende ochtend, terwijl Hans, Martin en Rob de nodige formaliteiten aan het vervullen waren ben ik even Angoulême doorgelopen. In de boekhandels keek ik mijn ogen uit: ze hebben daar veel strips die we in Nederland niet kennen, maar wel mooie hoor! Stipt op tijd voor de afspraak, twaalf uur, zat ik weer op de hotelkamer. Om één uur kwamen de anderen ook, Martin zette achteloos wat flessen wijn-'voor vannacht' zei hij-in een hoek neer. Daarop gingen wij naar de officiele opening in het 'theatre'. Nu had ik op Stripdagen in Nederland wel eens een paar tekenaars gezien, maar zoveel als er daar waren! Tillieux, Franquin, Fournier, Craenhals, Druillet, Tibet, Martin, Gotlib, te veel om op te noemen. Gelukkig had ik wat boeken meegenomen en de meeste tekenaars waren wel zo vriendelijk om hun handtekening erin te zetten. Sommigen tekenden er zelfs hun held bij.

Een niet zo heel recente foto van Otto Kees 't Loen tijdens een schoolreisje. Otto Kees is de vijfde van links op de derde rij. Voor de duidelijkheid: de jongen met het kruis. . . . .

Jammer genoeg spreek ik niet zo goed Frans, dus veel met ze praten kon ik niet. Alleen Tillieux en Craenhals spraken een beetje Nederlands. Ik vond het erg jammer dat Hergé er niet was: graag had ik met de beroemde schepper van Kuifje (want door Kuifje was ik hier tenslotte) enige woorden gewisseld. Maar er was toch wel genoeg te beleven! Er waren veel lezingen, oa van Burne Hogarth die speciaal uit Amerika was overgekomen.

De volgende dag heb ik op eigen gelegenheid wat rondgekeken, terwijl Rob, Hans en Martin een aantal beroemdheden interviewden. Ik heb toen de stands van allerlei uitgeverijen bezichtigd, waar ook weer veel tekenaars waren om hun albums te signeren. De twee avonden van ons verblijf brachten we door in dancings. Daar was echter niet veel aan. Een biertje kostte daar 15 franc, dat is bijna 10 gulden!

We konden helaas niet lang op de afscheidsreceptie, die de derde en laatste dag vanhet kon-

gres (de vierde dag van ons uitstapje)werd gegeven,blijven.

Het was nl. voor ons allemaal de volgende ochtend weer vroeg dag. Moe maar tevreden togen we op huis aan. De terugweg leverde ons geen moeilijkheden op. Tot onze grote vreugde had de Belgische 'pompist' de stapel Stripschriften onaangeroerd gelaten.
Ik wil dit stukje nu eindigen met mijn hartelijke dank uit te spreken aan het adres van Martin, Rob en Hans en aan het Stripschrift en het Stripschap in het algemeen, die mij dit fijne uitje hebben bezorgd. Het waren onvergetelijke dagen!

Boven: tekenaars tonen ter plaatse hun vaardigheid;onder: uw voorzitter in een komische 'act'.

STRIPKONGRES ANGOULÊME '74

In de vroege ochtend van de 24ste januari, een donderdag dus, begaven wij, de Nederlandse stripdelegatie, ons per automobiel naar het zuiden. Uit het redaktionele wagenpark was vanwege de Franse bestemming een der Renaults gekozen, afwisselend bestuurd door een uwer uitgevers en uw alomgekende voorzitter (voor de minder begaafde lezers:resp. Hans van de Boom en Martin Wassington). Als verdere wagenvulling hadden Rob van Eijck en Otto Kees 't Loen, winnaar van de recentelijk gehouden Kuifjes-prijsvraag zich bij dit illustere tweetal aangesloten. Luid zingend en joelend denderden we voort over de Belgische dreven, aldus onze zuiderburen voldoende stof gevend voor nog jaren Nederlandermoppen.
Toen de Franse grens angstwekkend dichtbij begon te komen, werd het langsom stiller in de voiture;de zenuwen gierden ons door de keel. Om de wakkere douanebeambten in slaap te sussen, plaatsten we het minst aanstootgevende hoofd -te weten uw frisgewassen uitgever- achter het stuurwiel. Maar helaas de grijpgrage grenswachters lieten zich niet verschalken. Twee uur later werden we weer voorwaardelijk op vrije voeten gesteld en bevrijd van onze zware stapel Stripschriften en overtollige financiën konden we eindelijk Frankrijk binnenrazen.
Dankzij dit oponthoud bereikten we ver na het middernachtelijk uur het plaatsje Angoulême. Tot onze verbazing had de plaatselijke harmonie, het wachten moe, zich reeds te bed begeven en ontgoocheld volgden wij dit voorbeeld. Zeer vroeg de volgende ochtend vond de voorzitter het nodig luidkeels zingend de rest van het gezelschap te laten delen in zijn uitbundige vreugde om de dag die komen ging. Dit echter huns ondanks. Toch betraden we 's middags reeds de hal van het plaatselijk Theatre, waar het startschot voor de stripmanifestatie gelost diende te worden. De drempel schier gepasseerd, werden we bijkans onder de voet gelopen door de organisator van het evenement (Francis Groux) die ons in gezelschap van de burgemeester van Angoulême stormachtig meende te moeten begroeten, op de voet gevolgd door de ORTF, die ons de gehele verdere dag trouwens als een dankbaar studieobjekt scheen te beschouwen.
Tijdens de opening vergat de heer Groux bij het voorstellen van de buitenlandse gezantschappen, de afvaardiging van het enige echt socialistisch geregeerde EEG-lid(voor de minder politiek bewuste lezertjes: Nederland). Door luidkeels hoongelach van onze zijde wist hij zijn bijkans onvergefelijke fout echter tijdig te herstellen, waarna een dankbaar applaus opklaterde. Hierna was het woord aan Burne Hogarth (Tarzan), die helemaal van over de oceaan was gekomen om een tamelijk onduidelijk verhaal op te hangen over kunst in het algemeen en zijn eigen kunst in het bijzonder. Dit was de enige lezing die wij met onze aanwezigheid hebben opgeluisterd. De rest van de tijd, althans een belangrijk deel ervan, hebben wij getracht te besteden aan het ondervragen van een aantal door ons prominent geachte tekenaars. Het alleszins bevredigende resultaat hiervan hopen wij u spoedig in uw lijfblad op smakelijke wijze te kunnen voorschotelen. Maar genoeg hierover. In de weinige tijd die ons naast deze inspannende arbeid overschoot gaven wij ons volledig over aan een diepgaande studie van 'Angoulême bij nacht', waarvan voornamelijk gezegd kan worden dat het donker is. In een plaatselijke hos-gelegenheid stuitten wij op een aantal zeer prominente Belgische stripartisten, die ons naderhand met klem verzochten hun namen ongenoemd te laten. En met reden.
Op zondag tenslotte, de laatste dag, werden alle voornaame gasten - en dus ook wij -genood op een receptie, waartoe de burgemeester geheel vrijwillig een vleugel van zijn tot stadhuis omgebouwd kasteel ter beschikking had gesteld.
De burgervader probeerde ons op roerende wijze van ons vroegtijdig vertrek te weerhouden, maar tevergeefs. Na tot de organisatoren en andere belanghebbenden een welgemeend dankwoord gesproken te hebben voor de goede zorgen en genoten gastvrijheid, trokken wij monter huiswaarts.
Door dit voortijdig vertrek konden we niet aanwezig zijn bij de prijsuitreiking op zondagmiddag, maar we hebben onze inlichtingendienst aan het werk gezet en kunnen u dientengevolge toch nog het grote genoegen doen u hieronder de volledige uitslag te geven. Nee, Stripschrift was er dit keer nu eens niet bij.

PRIX ALFRED 1974
Beste Franse scenarist:Godard.
Beste Franse uitgever:J. Glenat-Guttin (Cahiers de la Bande Dessinée-Canard Sauvage).
Beste buitenlandse tekenaar: Victor de la Fuente.
Beste buitenlandse scenarist: Roy Thomas.
Beste buitenlandse uitgave: National Lampoon -USA.
Meest veelbelovend: Clodio Chiappori (Linus).
Prijs van de stad Angoulême: André Franquin.

Redaktie.

De redaktie van Stripschrift bereidt voor dit najaar een Marten Toonder-nummer voor. Wil iedereen die hier aan mee wil werken, door het leveren van informatie, materiaal of een artikel even bellen naar 070-119336.

DE BESTE EN NIEUWSTE STRIPS EN ALLE TIJDSCHRIFTEN ALTIJD IN VOORRAAD BIJ **bruna**. OOK IN ONZE STATIONS BOEKHANDELS EN KIOSKEN **EN**, IN ONZE WINKELS DIE NOG **ILA** HETEN.

Volop strips in de meer dan 100 filialen van

bruna b.v.*

* Hoofdkantoor Hollantlaan 2 Utrecht Postbus 816 Telefoon (030) 884233

DENKT U AAN

UW ABONNEMENTS.

EN LIDMAATSCHAPSGELD?

FALATOFF

IS NU BIJ STRIPSCHRIFT TE BESTELLEN!!!!

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 6 NUMMERS
(18/19 tot en met 28/29) *f* 18,--.

ALBUM NR. 1 KOST *f* 17,25 (INKLUSIEF PORTO)

DIT ALBUM PLUS NUMMER 14/15 EN 16/17: *f* 22,25.

GIRO 3086024 tnv SANDRA GRIFFIOEN, DR. JUNGHUHN-STRAAT 33, RIJSWIJK ZH.

NAGEKOMEN BERICHT!!!

ZOJUIST INGEKOCHT

ALLE ONGEKLEURDE SUSKE EN WISKE'S

(INKLUSIEF RIKKI EN WISKE)

PLUS DE BLAUWE ALBUMS

PLUS HET SPAANSE SPOOK

PLUS DE RAMMELENDE RALLY.

WIJ DOEN DEZE REEKS DE DEUR

UIT VOOR EEN ZACHT PRIJSJE.

STRIPANTIQUARIAAT PANDA,

FREDERIKSTRAAT 151, 's-GRAVENHAGE.

TELEFOON: 070-46 16 37.

GEOPEND DAGELIJKS VAN TWAALF TOT ZES

ZATERDAGS VAN TIEN TOT ZES.

NIET ALLEEN VOOR STRIPS BIJ ONS BINNEN WIPPEN!

Oók voor boeken - pop elpees (die van *f* 14,90 weetjewel!) - posters - undergroundbladen - enz.

DE BOEKENBEURS
1e Middellandstraat 23, Rotterdam.

DE BENGEL
Voorstraat 283, Dordrecht

HUBINON, PAAPE OF JIJÉ?

Toen begin januari bij de Pep lezers nr. 1 in de bus gleed, zullen er velen geweest zijn, die bij de aanblik van de voorplaat tot hun tevredenheid konstateerden dat er in Pep een nieuw Roodbaard-verhaal ging lopen:'De onzichtbare piraat'. Dit verhaal heeft in '72 onder de naam 'Le pirate sans visage' in Pilote gedraaid. Inmiddels, nu men in België en Frankrijk al drie verhalen verder is, is het ook in Nederland te bewonderen. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat de laatste drie Roodbaard-verhalen uit Pilote (vanaf Khaïr le More) in Kuifje herdrukt gaan worden, waarna de serie zich in Kuifje zal voortzetten. Voortzetting is mij door Hubinon persoonlijk gegarandeerd, omdat het bij het laatste verhaal, in Pilote verschenen, ging om een nog niet afgeronde verhalen cyklus. Hubinon zelf vindt dat de verhalencykli van Roodbaard teveel albums beslaan;met één thema worden vier albums gevuld.

In Nederland sloegen Roodbaardliefhebbers aan het lezen bij het verschijnen van Pep 1, maar bij het openslaan van Pep 5 sloeg hen de schrik om het hart: wat gebeurde hier?Noodlot? Versleten penselen?Niets daarvan. Kunnen we in plaat twaalf, dertien, veertien en in mindere mate vijftien en zestien de naar mijn mening toch wel fraaie lijnvoering van Hubinon herkennen, op plaat zeventien is echter een zeer duidelijk verschil te zien met de vorige platen. Plaat vijftien en zestien verschillen ook van de voorafgaande platen.

Wie is hier aan het werk geweest?Geruchten deden de ronde dat het Jijé zou zijn. Dit is niet waar, om de eenvoudige reden dat Jijé een heel andere manier heeft om mensen te tekenen. Zoals Charlier het eens zo treffend uitdrukte:'Il a le passion du mouvement'. In de beweging van de mensen en hun houding herkent men Jijé (kijk maar eens naar een oude Jerry Spring);meer over Jijé's stijl een andere keer.

Er zit inderdaad wel iets van de stijl van Jijé in;dit is ook voor de hand liggend omdat het hier om één van zijn begaafde 'leerlingen' gaat:Eddy Paape. We moeten immers niet vergeten dat Jijé de tekenaar bij uitstek is geweest, die een vrij grote invloed heeft gehad op veel tekenaars in hun begintijd (een andere bekende leerling van hem is Giraud).

Paape viel toentertijd in voor Hubinon omdat deze uitgeschakeld was door een auto-ongeluk. De platen vijftien en zestien had Hubinon nog grotendeels zelf kunnen vervaardigen;Paape heeft de tekeningen van die platen afgewerkt en ge-inkt. Vandaar dus het verschil met de voorafgaande pagina's, hoewel het uiteraard niet zo groot is. Pas bij plaat zeventien is het verschil echt groot te noemen. Hier is aan de manier waarop de figuren getekend zijn te zien dat Paape de grootste moeite had zich in te leven in de Roodbaard-figuren, die immers aan het penseel van Hubinon ontsproten zijn. Goed, toegegeven met het tekenen van boten kan Paape vrij aardig overweg;hij heeft immers in het 3e Surcoufalbum 'De laatste vrijbuiter' ook op één pagina de boten getekend.

Paape heeft ook een andere opvatting over de enscenering van een aktie (de vraag is natuurlijk in hoeverre hij onder de opvatting van Charlier kon uitkomen). Paape heeft een andere kamerainstelling, waardoor details die bij Hubinon wel tevoorschijn komen, verdwijnen (let eens op het verschil in de achtergrond bij de beide tekenaars). De platen zijn bij Hubinon dan ook iets voller, hij is veel meer gedetailleerd. Een ander zeer opmerkelijk verschil is de manier waarop beide tekenaars het zwart/wit effekt hanteren:de platen van Paape zijn over het geheel genomen veel donkerder dan die van Hubinon;bovendien is het inktwerk van Paape forser. Het is wel te begrijpen dat er een groot verschil bestaat tussen de platen van Paape en die van Hubinon, omdat de ene tekenaar niet zijn eigen figuren tekende. Een gedeeltelijke verklaring moet naar mijn mening toch ook wel gezocht worden in de stijlontwikkeling van Paape. Als we deze Roodbaard-platen vergelijken met wat hij eerder heeft getekend, dan prefereer ik persoonlijk zijn eerdere werk, tekentechnisch gezien tenminste. Inmiddels is Pep 7 al lang uit en hier is Hubinon weer aan het werk;en dat is gelukkig weer het vertrouwde Roodbaardwerk.

Reinolt Duerings

BESTUURSMEDEDELINGEN

Op 18 mei 1974 zal in Utrecht de 6e stripveiling gehouden worden. Degenen onder de lezers van Stripschrift die op deze veiling materiaal te koop willen aanbieden, kunnen dit sturen aan. K. Helderman, Zocherstraat 60 III, Amsterdam. Vóór 1 mei 1974. Betreffende het materiaal dienen de volgende regels in acht genomen te worden:

1. Slechts gaaf materiaal komt in aanmerking om geveild te worden.
2. Alles moet zijn verpakt in een zak van doorzichtig plastic.
3. Aan elk kavel moet met een paperclip een velletje papier zijn bevestigd, waarop vermeld: naam, boek/knipsel, los/ingeplakt, bijzonderheden zoals lijmvlekken en eventuele minimumprijs. Mocht u meer dan 1 kavel inzenden, dan moeten uw kavels zijn doorgeletterd vanaf A.
4. Risiko's ontstaan door onjuiste vermelding, zijn voor rekening van de inzender.
5. Zoals onder 3. vermeld kunnen aanbieders van stripmateriaal desgewenst een minimumprijs aangeven. Wordt deze prijs niet gehaald, dan ontvangen zij de inzending na betaling van 10% van deze prijs zo spoedig mogelijk na de veiling terug.
6. De organisatoren van de veiling behouden zich het recht voor het aantal kavels te beperken en inzendingen van de veiling uit te sluiten.
7. Om Het Stripschap schadeloos te stellen voor veilingkosten en porto betalen kopers een toeslag van 10% boven het door hen geboden bedrag en staan verkopers 10% van hun opbrengst af.
8. Bij de inzending dient een lijstje bijgesloten te zijn waarop vermeld: naam inzender, naam, adres, eventueel gironummer, kavels plus omschrijving.
9. Met inachtneming van het onder 5. bepaalde worden niet-verkochte kavels zo spoedig mogelijk na de veiling geretourneerd en zullen de opbrengsten worden uitbetaald.

Ruilbeurs van 23 februari te Zwolle.

De ruilbeurs te Zwolle, voortreffelijk georganiseerd door G. van der Pijl, mag met de opkomst van zo'n dertig, veertig man, gezien de late aankondiging, een sukses genoemd worden. Het aangeboden materiaal was redelijk, het sfeertje prettig en gelukkig had de wat harde aktie van het bestuur 'Lidmaatschap betalen, of we zwiepen je eruit' geen merkbare invloed op de hoogte van de prijzen.

LEDENAANBIEDINGEN

Plakboekjes, 8 stuks voor *f* 7,50. Simpelman *f* 2,65. Bommelbibliografie *f* 3,95. Stempels van Toonder's stripfiguren, 2 series (A en B), in dozen van 12 stuks, prijs per serie *f* 17,50. De stempels zijn NIET los verkrijgbaar. Stripschapstickers, 20 stuks voor *f* 3,-.
UITSLUITEND voor leden van Het Stripschap te bestellen via giro 1513000 tnv Penningmeester Het Stripschap te Amsterdam.

COFFEE, TEA, ...OR ME?

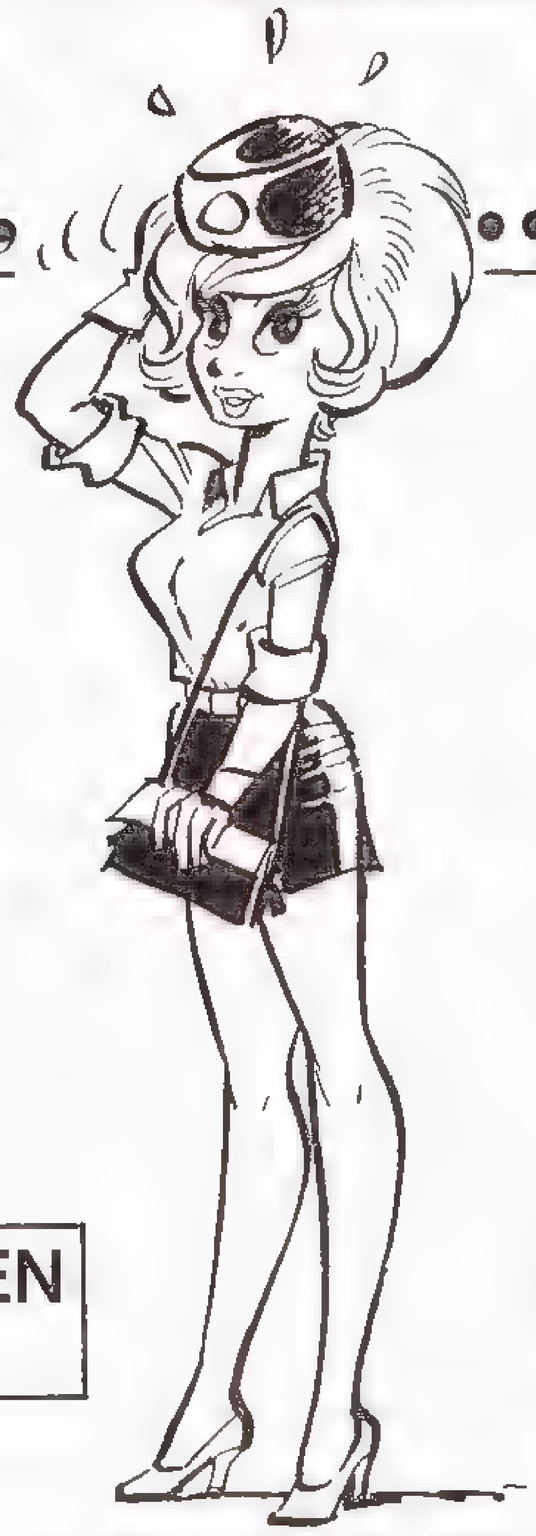

'HET LEVENSVERHAAL VAN EEN STEWARDESS'

DOOR HANS VAN DEN BOOM

Ergens anders in dit nummer heeft u kunnen lezen, dat er een delegatie van Stripschrift naar 'le salon de la Bande Dessinée' in Angoulème geweest is. Het eerste resultaat van deze reis vindt u hier, namelijk een interview met François Walthéry, de tekenaar van 'Natasja' in Robbedoes en Sjors. Het gesprek is tijdens en na de lunch opgenomen, wat enkele andere aanwezige Dupuis-tekenaars (met name Maurice Tillieux) de gelegenheid gaf ons met het interviewen behulpzaam te zijn. Hun bijdragen kunt u zo hier en daar in de tekst terugvinden.

MEISJES

---Waarom heb je als hoofdfiguur een stewardess gekozen?

Walthéry: Yvan Delporte vond, dat er in Robbedoes best eens wat meer meisjes mochten voorkomen. Hij kwam met het idee om een stripverhaal te maken over twee stewardessen. En omdat hij wist dat ik graag meisjes teken vroeg hij me of ik er iets voor voelde dit verhaal te gaan tekenen. Om de een of andere reden is die tweede stewardess naderhand verdwenen, en zo bleef alleen Natasja over. Haar uiterlijk heb ik samengesteld uit een aantal mooie meisjes, die ik in de loop der jaren had leren kennen. Natuurlijk heb ik wel het een en ander moeten korrigeren, wat me op de nodige wraakoefeningen kwam te staan toen dat eenmaal bekend werd! Gos heeft toen voor mij het scenario voor het eerste avontuur geschreven, kompleet met bladindeling e. d.

SCENARIO'S

---Je hebt al heel wat tekstschrijvers versleten.

Walthéry: Omdat de hoofdpersoon al bestond voordat het eerste verhaal geschreven werd, levert het geen moeilijkheden op voor mij om af en toe van scenarist te veranderen. Zo zullen als alles goed gaat de komende paar verhalen geschreven worden door een zekere Tillieux. Die schijnt niet slecht te zijn...

Tillieux: Maurice Tillieux, that's me!!

---Wie is eigenlijk die E. Borgers, die af en toe als tekstschrijver vermeld staat?

Walthéry: Dat is een jongen die ik tijdens mijn diensttijd heb leren kennen, in 1964. Hij leest zelf graag strips, maar heeft er verder niets mee te maken. Hij is technisch ingenieur en hij schrijft voor zijn plezier verhalen en novellen. Af en toe ga ik bij hem langs en dan bekijk ik wat hij geschreven heeft. Als er iets bijzit wat in een stripverhaal gebruikt kan worden neem ik het mee. Bij het verhaal 'Het metalen geheugen' heb ik het gehele manuskript kunnen gebruiken. Ik hoefde alleen nog een indeling in bladzijden te maken.

---Waarom is dat verhaal eigenlijk maar 26 bladzijden lang, in plaats van de gebruikelijke 44?

Walthéry: Omdat het een verhaal is dat zich in één nacht afspeelt. Het begint 's avonds om pakweg negen uur, en eindigt de volgende ochtend een uur of twaalf later. Het leek mij niet mogelijk om 44 bladzijden lang de spanning van die ene nacht vast te houden. Ik heb geprobeerd de aparte sfeer die er in de nacht heerst over te brengen in de strip. De verlichting, de reflekterende sneeuw, het nachtleven, dat alles maakt deel uit van een andere wereld. Ik voelde mij min of meer gedwongen het verhaal, dat in feite niets anders is dan een voortdurende achtervolging, rond zonsopgang te laten eindigen. Het daglicht zou een te grote overgang betekenen. Voor de uitgave als album is trouwens al een oplossing. Ik heb een verhaal getekend van 18 bladzijden, en dit verhaal komt binnenkort samen met 'Het metalen geheugen' in een album uit. En 26 + 18 is nog altijd precies 44.

---Is het scenario van het volgende avontuur al klaar?

Walthéry: Hé Maurice, ze hebben het over jou. Vertel eens iets over het volgende verhaal.

Tillieux: Walthéry wilde een origineel verhaal. En wat doen

we als Walthéry een origineel verhaal wil? Dan nemen we automatisch een oud scenario van Tillieux, van een strip die 20 jaar geleden in Héroic-albums gepubliceerd is. Waarom dat? zullen jullie vragen. Daar zijn twee redenen voor: ten eerste: Tillieux heeft geen fantasie meer, en ten tweede: Walthéry heeft nooit fantasie gehad.

kussie is met Martin Wassington.)
Walthéry: Waar maak je je zo druk over, Fournier?
Fournier: Ik vertel net, dat ik een paar maanden geleden een brief gekregen heb van stripwinkel Lambiek uit Amsterdam. Het was een of andere uitnodiging, en in de kantlijn van het briefpapier zijn zo ongeveer alle striphelden aanwezig. Maar hoe goed ik ook zoek, vreemd genoeg staan noch Robbedoes, noch Kwabbemoot,

uit Natasja luchtstewardess

uit Natasja luchtstewardess

noch Spip bij de verzameling. Kijk maar, hier is dat briefje.
Walthéry: Natasja staat er ook niet bij!!
Fournier: Ja, maar dat is niet zo ernstig. Tenslotte bestaat jouw strip ook nog maar een paar jaar. Ik vind dat Robbedoes er toch echt wel bij had moeten staan. Robbedoes is toch wel minstens zo belangrijk als het kevertje van Gotlib, nietwaar?

KOLLEGA'S
---Welke tekenaars spreken je het meeste aan?
Walthéry: In de eerste plaats, en dat ligt misschien wel een beetje voor de hand: Harvey Kurtzman met zijn weergaloze strip 'Little Annie Fanny'. En verder ben ik een groot liefhebber van Jack Davis en Walt Disney.
---Wat vind je van een strip als Corto Maltese van Hugo Pratt?
Walthéry: In het begin vond ik die strip erg goed. Dat het grote publiek Corto Maltese toch niet zo kan waarderen komt volgens mij door het feit, dat Hugo Pratt met het verhaal een beetje te hoog wil grijpen. Misschien ligt dat wel aan mijn kleine hersentjes, maar ik heb dat toch ook van anderen gehoord.
Wat ik bij Pratt nog steeds erg kan waarderen is zijn vlakverdeling en zijn zwart/wit techniek.
---Schat eens hoeveel van je kollega's op deze beurs aanwezig zijn?
Walthéry: Ik meen een stuk of veertig. En dan natuurlijk nog een aantal scenaristen e. d. Oorspronkelijk zouden er nog meer komen, maar een aantal had gewoon geen tijd om te gaan. Ik weet dat Peyo ook van plan was om te gaan, net als Roba. Maar zij konden onmogelijk tijd vrij maken. Hetzelfde geldt trouwens voor Gillain. We zitten allemaal met hetzelfde probleem: tijdgebrek.

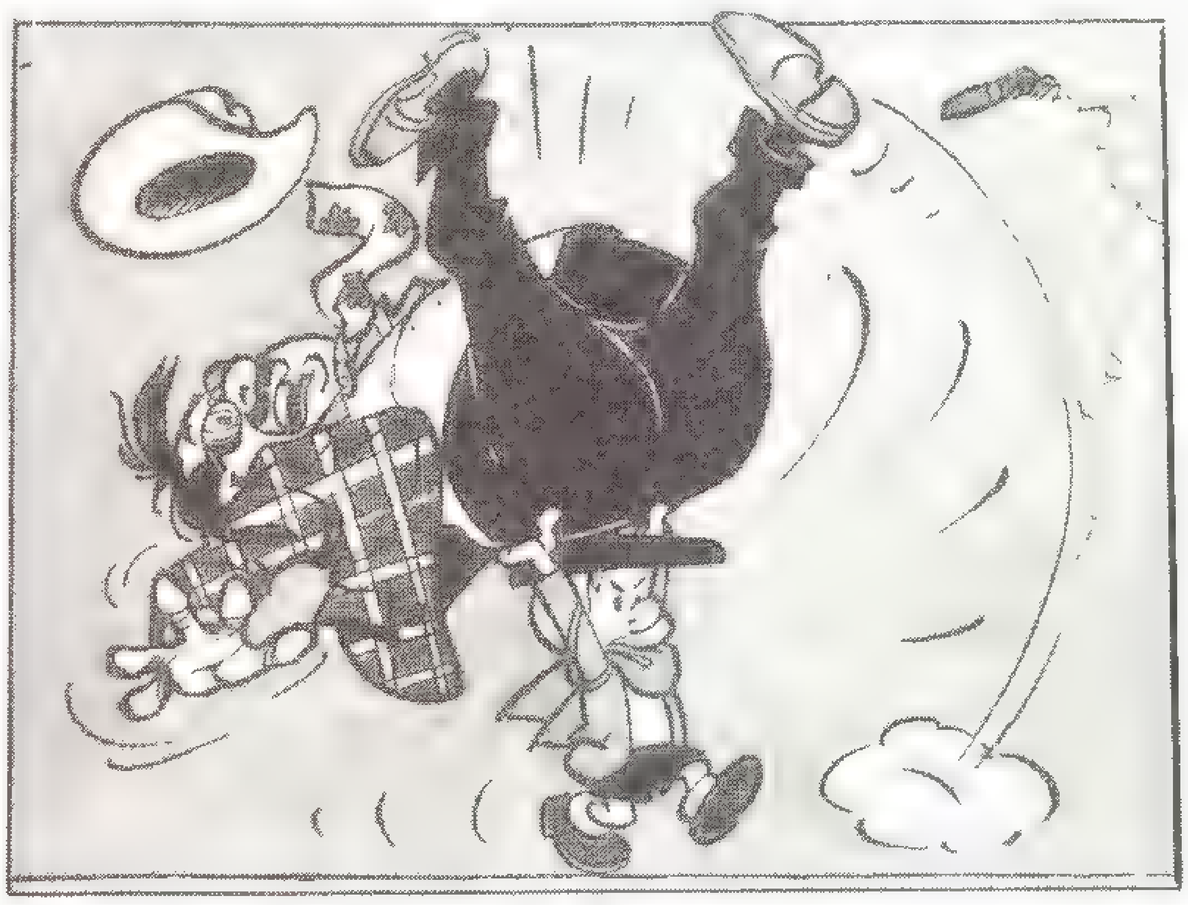

Steven Sterk - uit Circus Bodoni

VRIJHEID
---Heb je wel eens last gehad met de censuur?
Walthéry: Eén keertje. De omslag van het eerste album heb ik iets moeten veranderen. Maar dat was nog in de tijd dat een meisje in Robbedoes een uiterst zeldzame versch. ning was.
---Ben je nu volledig vrij om te tekenen wat je wilt?
Walthéry: Ja, dat valt heel erg mee. Natuurlijk leg je jezelf zekere beperkingen op. Laatst heb ik wat getekend voor 'Le canard sauvage'. Dat is een blaadje waarin tekenaars op papier kunnen zetten wat ze zelf willen. Ik heb dat eigenlijk alleen maar gedaan om de jongens die het blad uitgeven een plezier te doen. Voor mijzelf hoeft dat soort 'vrijgevochten' tekeningen echt niet...
(Op dit moment verhuist het gesprek naar de overkant van de tafel waar Fournier in dis-

François Walthéry

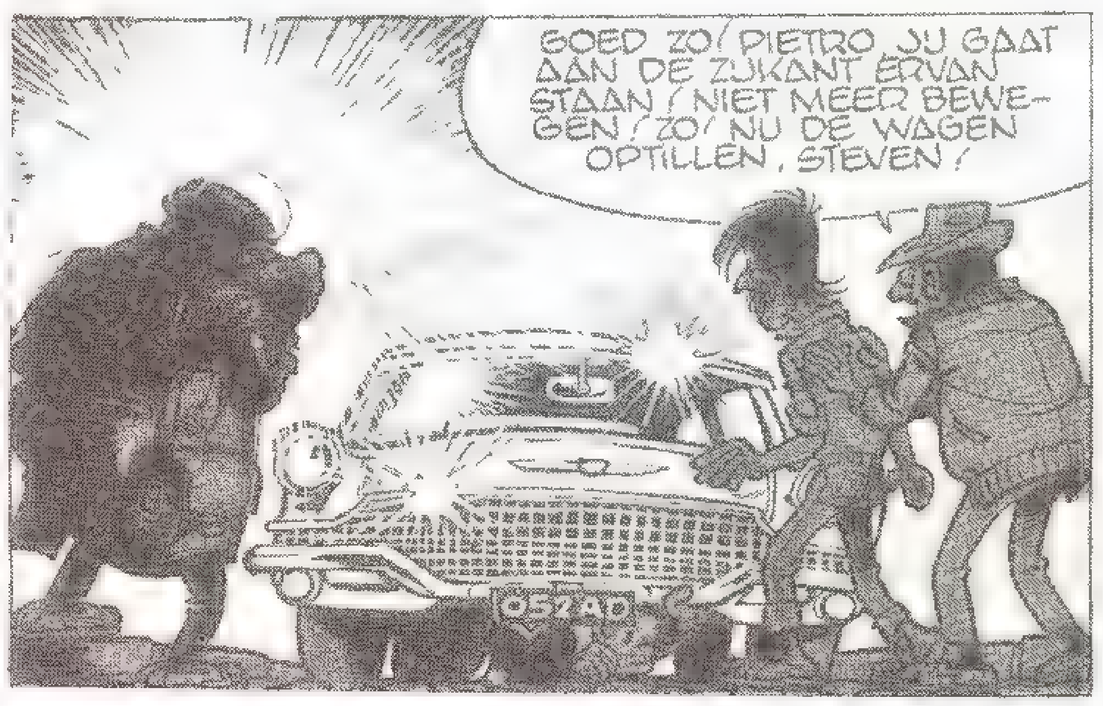

Steven Sterk uit Circus Bodoni

kommiks fanzine and book service

Vraag de gratis katalogus:

kommiks bv

Postbus 1167

Rijswijk zh-2109.

Dit is voor mij ook een van de weinige keren dat ik op een dergelijke ekspositie kom.

---Ga je dit jaar ook naar de grote Europese stripbeurs in Lucca?

Walthéry:Daar ben ik nog nooit geweest, maar misschien komt het er dit jaar van. Ze hebben mij er nog niet voor gevraagd.

---Wordt de reis en de verblijfkosten door Dupuis betaald?

Walthéry:Toevallig is er een paar weken geleden een tweetal bladzijden van mij verschenen in de rubriek 'Vrij vel'. Daar is nog een hele toestand aan vooraf gegaan. Ik had namelijk een gedicht van Victor Hugo genomen en daar tekeningen bij gemaakt. Het was nu eens niet zoals meestal in deze rubriek een heel grappige aflevering. Bij de vertaalafdeling hebben ze toen weken zitten zwoegen om dit gedicht in begrijpelijk Nederlands om te zetten. Ze hebben er een halve bibliotheek bijgehaald, ze hebben de verzamelde vertaalde werken van Hugo laten aanrukken, maar ze zijn er niet in geslaagd een behoorlijk resultaat te krijgen. Tenslotte hebben ze de rubriek voor een keertje maar in zwart/wit afgedrukt, en in de Nederlandse uitgave is er iets anders voor in de plaats gezet.

Carte blanche à Walthéry - naar een gedicht van Victor Hugo

EROGRAFICA

SEKSY FOTOSTRIPS

In English - en Français - in Deutsch - en Español !

in kleur en zwart/wit

AMUSEMENT–EROTIEK–SPANNING–SENSATIE! ! !

TUK

HET BESTGELEZEN SEKSBLAD

PRIVATE

De absolute internationale SEKS-TOPPER, nu zelfs 82 pagina's volledig in kleur.

ALOM VERKRIJGBAAR ! ! !

Inlichtingen:

De VAAR b.v. Postbus 427, Dordrecht.

Vraagt gratis katalogus van onze Nederlandse en internationale kollektie voor verzamelaars.

Walthéry:Gedeeltelijk door uitgeverij Dupuis, en gedeeltelijk door Mme Fleury, die voor Dupuis de verkoop van albums in Frankrijk behartigt.

ANDER WERK

---Heb je behalve Natasja de laatste tijd nog andere dingen getekend?

---Wat heb je eigenlijk gedaan voor je met Natasja begon?

Tillieux:Slapen, en Natasja heeft hem wakker gekust!

Walthéry:Nee, ik ben in, ik meen, 1960 met een aantal tekeningetjes in de stijl van Peyo, in de stijl van Franquin, in de stijl van Tillieux en noem

uit Natasja luchtstewardess

maar op, een echte soep, naar Mittei toegegaan. Die woonde namelijk op nog geen kilometer afstand van mij vandaan. Dankzij hem kreeg ik de kans om in Ons Volkske/Junior een verhaal van 18 bladzijden te tekenen, waar hij het scenario van gemaakt had. Dat verhaal heette 'Pipo'. Daarna heb ik enige tijd 'Jacky en Celestin' voortgezet, op tekst van Gos. Ik maakte in die tijd kennis met Yvan Delporte, die toen een jaar of 38 was. Als je hem ziet herken je hem meteen. Hij heeft namelijk een enorme

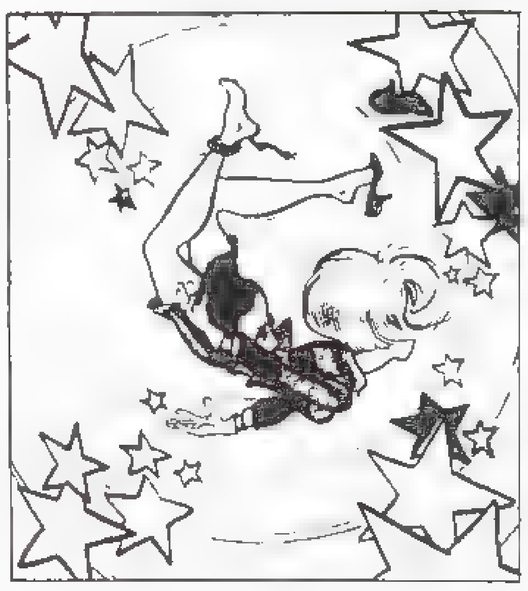

uit Natasja luchtstewardess

zwarte baard. Delporte vertelde mij dat Peyo om assistenten zat te springen. Iedereen die maar een pen kon vasthouden was goed. En omdat die omschrijving op mij van toepassing was ben ik eens gaan informeren. Dat heeft trouwens wel de nodige hilariteit veroorzaakt. Ik had namelijk mijn moeder meegenomen, en zij deed het woord voor mij. Bovendien had ik tot overmaat van ramp een korte broek aan! Je begrijpt, de medewerkers van Peyo lagen krom van het lachen!
Bij Peyo heb ik alle mogelijke klusjes gedaan, het was een erg goede leerschool. Ik heb oa een maand of drie de Smurfen ge-inkt. Na een poosje moest ik evenwel in militaire dienst. Deze heb ik voor het grootste deel in Duitsland vervuld. Tijdens mijn diensttijd bleef ik nog wel voor Peyo werken. Ik stuurde mijn werk per post op en kreeg op dezelfde manier mijn nieuwe opdrachten.
Na mijn terugkeer werkte ik nog mee aan 'Circus Bodoni' en 'Lady Adolphine' (het 2e verhaal), allebei Steven Sterk-avonturen. Tijdens het maken van 'Circus Bodoni' is Natasja ontstaan, en deze nieuwe strip eiste al spoedig al mijn tijd op.
---Gaf dit geen problemen met Peyo of met de uitgever?
Walthéry: Nee, helemaal niet. Peyo was erg vriendelijk. Hij vond dat ik met Natasja door moest gaan, vooral omdat het helemaal mijn eigen personage was. En bij Dupuis is ook alles probleemloos gegaan. Er is daar altijd een zeer prettige sfeer. De tekenaars helpen elkaar wanneer ze kunnen, het is echt een goed team. Ik heb er dan ook in het geheel geen spijt van dat ik daar terechtgekomen ben.

Mini-bibliografie van François Walthéry:

Samen met Peyo:
De twaalf werken van Steven Sterk;
Oom Ponnes;
Circus Bodoni;
Lady Adel Fine.

Tekeningen Walthéry, scenario Gos:
Natasja, luchtstewardess;
Natasja en de Maharadja.
Binnenkort:
Natasja en het metalen geheugen.

Van Heinde en Verre

door Evert Geradts

In de afgelopen week stuurde Art Spiegelman, amerikaans tekenaar die oa publiceerde in Bijou en Short Order, mij een kersvers Doverbook, de herdruk van Winsor McCay's boek uit 1905:'Dreams of the Rarebit Fiend' (0-486-21347-1, prijs $2,-). Dit is nu weer eens een echte aanwinst, een sieraad voor de boekenkast. Niet alleen omdat uitgeverij Dover zijn boeken zo fraai afwerkt (op de achterflap vermelden ze bescheiden: 'We have made every effort to make this the best book possible' en 'This is a permanent book. '), maar natuurlijk vooral om de inhoud. Nog eventjes een lofzang op uitgeverij Dover, die veel doet aan herdrukken van interessante boeken uit het verleden, en niet alleen stripboeken. Want we moeten natuurlijk zorgen onze blik niet al te zeer te vernauwen op strips alléén.(Ik herinner me met schaamrood op de kaken dat ik Huib van Opstal een 'gewoon' boek met foto's en tekeningen liet zien met de aanbeveling dat het 'geen strip was, maar toch erg goed. ')
Zo heeft Dover op haar naam staan:diverse boeken over Alice in Wonderland en de schrijver en fotograaf Lewis Carroll (oa het oorspronkelijke Alice-manuskript met Lewis' tekeningen), 'Nize Baby' en 'He done her wrong' van Milt Gross, twee delen schetsboeken van Heinrich Kley (waar ikzelf niet zo héél erg kapot van ben, maar Justin Green weer wel), The Complete Nonsens of Edward Lear (de uitvinder van de limerick, en schrijver van het gedicht over The Owl and the Pussycat, waar Peter Vos een heleboel kaarten van heeft getekend in Vrij Nederland), diverse Wilhelm Busch-boeken (die voor ons niet zo interessant zijn vanwege het engelse vertaalwerk), veel delen van 'The Brownies' door Palmer Cox en nog veel meer moois dat ik niet heb gekocht omdat ik nog steeds de geldpest niet heb.

WINSOR McCAY'S RAREBIT FIEND

ofwel: je mag ook niks meer tegenwoordig

Nu dus het boek in kwestie: the Rarebit Fiend. Nog niet zolang weet ik dat fiend duivel betekent, en de titel slaat dus niet op de eter van de Welsh Rarebits, maar we moeten ons veeleer voorstellen dat de eters van rarebits 's nachts door de 'kaassoufflé-duivel' bezocht worden, die er genoegen in schept hen benauwde dromen te bezorgen. Ja de wekelijkse rarebit-strips, die Winsor Mc Cay er naast zijn Little Nemo-werk en zijn tekenfilmeksperimenten nog eventjes achteloos bijpakte, zijn ongeveer gelijk van opbouw aan de Little Nemo-verhalen. Het zijn dus ook dromen, een gemakkelijk schema om in te werken voor een tekenaar met wat fantasie: geen zorgen over verhaalopbouw of -afloop. Aan de andere kant (als het niet uit de lengte gaat moet het uit de breedte) worden er meer eisen gesteld aan de techniek van de tekenaar en vooral aan de 'boeiendheid' van zijn grafische werk en zijn fantasie. Bij ons in Holland geeft Harry Buckinx daarin de toon aan met zijn 'Titul' en 'Titula' serie voor Tante Leny.
Verschillen met Little Nemo zijn er zeker. De mensen die dus 60 gulden voor het dikke Nemo-boek hebben neergeteld moeten niet denken dat ze er nu zijn. Zelf zei Winsor dat hij Little Nemo voor de kleine kindertjes maakte en de Rarebit Fiend voor volwassenen. Dat klinkt ons bekend in de oren, nietwaar?'Adults only'. Staat dat niet altijd op die zogeheten underground-comix? Heeft Winsor Zenic McCay daar misschien iets mee van doen?Nou hij gaat best ver met zijn grappen (voor onze huidige daglicht-begrippen dan): een grijsaard wordt finaal uiteengereten door passerende snelheidsmonsters, een missionaris wordt opgegeten door de bewoners van een Afrikaans logement, een dame wordt verslonden door haar beurs van krokodillenhuid, een dolle automobilist (misschien een pleonasme?) rijdt dwars door een bejaardentehuis en vervolgens door winkelend publiek, en informeert bij zijn inzittende 'Hear the bones cracking? Can you beat it?' Een heer loopt over straat, slechts gekleed in overhemd en hoge hoed, een echtpaar wordt gek, een oude van dage wordt afgemaakt omdat hij 60 jaar is geworden (een nieuwe wet), oma maakt de familie te schande door een karrière als balletdanseres te beginnen, enzovoort

NOW THERE IS NO REASON FOR YOU CARRYING ON LIKE THAT, WAIT TILL YOU SEE YOU'LL BE SURPRISED
I KNOW GRANDMA BUT THINK OF YOUR LARGE FAMILY OH STOP AND THINK, OH-
HELLO BILL
TO THE WOODS
IT'S MINE I SAW IT FIRST
YOU'RE IT TAG
OH I FEEL SO HAPPY I COULD THROW MYSELF AWAY YIPI Y PI!
SHOOT IT
VINTAGE OF 76
GRAND PA WILL TURN OVER IN HIS GRAVE

enzovoort. Een erge gruwelijke aflevering gaat over een begrafenis, waarbij alle platen getekend zijn vanuit het 'gezichtspunt' van de dode. Over de dode wordt niets dan slechts verteld, en één van zijn vrienden papt lopend achter de kist met de weduwe aan: 'Oh, I'll make you forget him. He was no good. 'Het zal je maar gezegd worden!Eén van de EC-horrortekenaars heeft deze strip later nog eens dunnetjes overgedaan.

FOUTJE

Een ander verschil is van tekentechnische aard:de Rarebit-strips zijn niet zo gedetailleerd als de Nemo's. Vaak is de achtergrond zeer summier en nog vaker geheel afwezig. Voor mij wordt de strip er alleen maar lekkerder door, want bij Nemo voel je je eigenlijk wel verplicht om bij ieder plaatje weer paf te staan. Nu ik het voorwoord weer even doorlees, om te zien dat de Rarebit eerder ontstond dan Little Nemo, hoewel beide in 1905, zie ik dat mijn titelverklaring toch niet juist is. Wie heeft daar geen moeite mee?Winsor legt in een interview uit dat hij het idee kreeg door te denken aan een verslaafde aan sigaretten:'You know how a cigarette fiend is when he gets up in the morning and can't find a dope stick?' Een Rarebit fiend moet dus een verslaafde aan kaassoufflees zijn. Het gaat hier om een hele familie of om alle immigranten die uit Wales stammen, want het zijn steeds andere dromers die zwetend ontwaken.
Ben ik er nu?Nee, nog wat pluspunten van het boek:veel gegevens over McCay, een ekstra bladzijde Sammy Sneeze, een foto van McCay uit de 'Gertie the Dinosaur'-film en vier fotoos uit de Edison-film uit 1906:'The dream of a Rarebit Fiend', gebaseerd op de strip van die naam. Zelfs het thema van de mars, uitgevoerd door de Edison Military Band, geperst in een Edison-cylinder (er was toen een strijd om de muziekmarkt tussen Edison's cylindermethode en Berliner's grammofoonplaten-methode met de bekende afloop), getiteld 'Dream of the Rarebit Fiend', waarschijnlijk bedoeld om in de bioskoop bij de film te draaien. Voorts nog een wat al te komische pseudowetenschappelijke verhandeling over de rarebit.

En dan nu het schandaal. J'accuse!De laatste bladzijde van het boek uit 1905 is niet herdrukt in het boek van 1973, de inleider schrijft dat 'de minderheidsgroepen-humor van die bladzijde -hoewel die in 1905, een tijd van 'ruig individualisme', onschuldig en akseptabel was - vandaag de dag onverteerbaar is. 'Nou, dat zou ik toch graag zelf uitmaken,

Doverboys! Ongetwijfeld gaat het hier om grappen ten koste van negers, een onderwerp waar geen enkele Amerikaan zijn vingers aan wenst te branden. Het is daar al zo ver dat Betty Boop en Popeye-tekenfilms niet voor de TV komen omdat er stereotypen als krom-praten-de negers of kannibalen of sluwe joden of belachelijke homoos in voor komen. De negerepisodes worden uit de Marx-brothers-films geknipt en Will Eisner verontschuldigt zich uitvoerig bij zijn Spirit-herdrukken omdat het negerhelpertje klichées uitspreekt als 'Yas suh, Mr. Spirit, boss, 'Maar hoe kunnen wij kultuur-studenten een dieper inzicht krijgen als de historie aangepast wordt? Onze korrespondent in Californië, Glenn Bray, voorspelt dat binnen enkele jaren raciale humor meer in trek zal zijn dan het puikje van de pornografie.
Ik durf niet te hopen dat de 'missing page' nog eens afgedrukt wordt, want het oorspronkelijke boek is uiterst zeldzaam, maar ik heb weer iets om van te dromen.....
P. S. Spreek gewoon uit 'fiend', dus niet 'faajnd'.

MAZ IS ER NIET MEER

8 september zou hij 60 zijn geworden. In de kerk Our Lady of Victories aan Kensington High Street in Loden is een requiemmis voor hem opgedragen, waarna hij is begraven in de Borough Cemetery, Royal Tunbridge Wells. Wie was MAZ?

Mijn kontakt met hem dateert eigenlijk uit de laatste jaren van zijn leven. Telkens wanneer ik even in Londen moest zijn belde ik hem op en maakte een afspraak, hetzij in zijn gezellige woning aan Holland Park, dan wel in een Lyon's aan Piccadilly. Steeds weer werd ik getroffen door zijn gejaagdheid: hij wilde nog zoveel afmaken. Maar ook door de verbitterdheid die hij achter de voor hem zo kenmerkende lakonieke humor probeerde te verbergen. De verbitterdheid van een geniaal man die het eigenlijk altijd aan een manager ontbroken heeft.
Geniaal niet alleen als schepper van Dick Bos waarvoor hij zowel de scenario's vervaardigde als de teksten en dialogen, maar ook als schilder, als verrijker van de Nederlandse taal, als auteur van tientallen boeken als illustrator en als de man die het jiu jitsu in Nederland populair maakte. Wanneer er desondanks iets van hem terecht gekomen is dankt hij dat ongetwijfeld aan Wilhelmina (Biam) Bolleurs met wie hij in 1939 trouwde en die hem al die tijd heeft gesteund.
In Stripschrift 29 van mei 1971 kan men uitgebreid lezen over zijn wederwaardigheden. Grenzeloos optimist die hij was stapte hij luchthartig heen over de voeten die hem telkens dwars werden gezet. Dat begon eigenlijk al vrij vroeg, het eerste in zijn kontakten met de uitgever Ten Hagen, die met het uitgeven van de miljoenen Dick Bosboekjes nauwelijks enig risiko liep, maar wel in het bezit kwam van de volledige auteursrechten. Wat dat betekende realiseerde MAZ zich eigenlijk pas toen er over herdrukken gedacht werd. De eerste die daar brood in zag was Nooitgedagt, een bedrijf dat er slechts op uit was een minimum aan kosten te maken en zich dan ook niet ontzag ieder verhaal deerlijk te verminken door er domweg een katern uit weg te laten. Later is de reeks maandelijks met één deel uitgebreid tot er niet minder dan 72 Dick Bos-boekjes op de markt verschenen waren. Volgens inmiddels weer Ten Hagen leek een verdere voortzetting onrendabel al zou MAZ best nog hebben voortgekund.

Voor verkoop in Zuid Afrika werd Dick Bos in het Engels vertaald, maar nauwelijks waren de eerste twee er verschenen of Dick Bos werd er tot persona non grata verklaard en de verkoop nam een einde. Twee Sherazad-boekjes die hij in het Engels geschreven had en nu in het Nederlands werden vertaald verging het nauwelijks beter: zijn vroegere Wassenaarse buurman Stok gaf ze zo klungelig uit dat zij binnen de kortste keren in de ramsch terecht moesten komen. Een laatste opleving scheen zich nog even voor te doen toen de Arbeiderspers de oudste 12 deeltjes in een goed verzorgde maar veel te kostbare integrale herdruk op de markt bracht. Dat betekende een streep onder zijn baanbrekende aktiviteit voor het Nederlandse stripverhaal. Zijn andere strips zoals Perdita brachten het bij gebrek aan een promotor nimmer tot publikatie in een Nederlandse krant. Maar ook andere teleurstellingen bleven hem niet bespaard.

Van meet af is MAZ gefascineerd door de film. Tijdens de oorlog maakte hij in stilte 2 korte en 1 lange Dick Bos-film, 3 jiu jitsu instruktiefilms en dan nog eens 6 andere shorts die zelfs voor die tijd charmeerden door hun dilettantisme. Ook voor illegale doeleinden werd de kamera gebruikt. Toen MAZ de films na de oorlog wilde uitbrengen werden ze voor 18 jaar en ouder gekeurd en wou niemand ze meer draaien.

Dit zelfportret maakte MAZ 10 februari, een week voor zijn dood.

Om een onderduiker naar een adres in de Achterhoek te brengen leende hij een open DKW van een beruchte NSBer. Bij diens berechting probeerde MAZ als een ware Thijs Glorieus een lans voor hem te breken. Dat paste natuurlijk niet in de zwartwit verhoudingen van die dagen en voor MAZ zat er weinig anders op dan met zijn gezin naar Engeland te emigreren, waar hij zich steeds als een ontheemde vaderlander is blijven voelen. Hij liet zich daar echter niet door ontmoedigen, tekende en schreef dat het een lieve lust was en stak weer een fortuin in films, ditmaal tekenfilms. Maar opnieuw zat hij emaast: de twee die hij tot stand bracht spotten met alle wetten van animatietechniek en probeerden in 5 hijgerige minuten zoveel informatie over te brengen dat men er halverwege al daas van wordt. Toen ik hem in Londen vroeg of hij deze films wel eens had getoond aan één der bekendste handelaren ter plaatse in programmastof voor de internationale televisiemarkt, verklaarde hij tot mijn verbazing dat hij de man niet eens kènde.
Nog éénmaal snoof de filmmuze aan zijn drempel: Max Appelboom zou een film gaan produceren met Dick Bos in de hoofdrol. Maar ook daarover is de stilte nu neergedaald. Toen dan onlangs één van zijn dochters in Londen bij een verkeersongeval om het leven kwam, paste dat eigenlijk wonderwel in het beeld van deze teleurgestelde man.
Het wordt stil in de wereld van hen die de Nederlandse strip nog in zijn kinderschoenen hebben zien staan. Rotman, Ten Harmsen van der Beek, QN en nu ook MAZ hebben een plaatsje gekregen in de erehemel. Voor ons die het hier beneden nog een tijdje moeten uithouden moge het tot troost strekken dat alle originelen van MAZ zorgvuldig door het Stripdokumentatiecentrum zijn gekonserveerd, terwijl MAZ'werk van zó grote betekenis voor de ontwikkeling van het Nederlandse beeldverhaal gebleken is, dat het werd opgenomen in de kollektie die komend najaar onder auspiciën van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk een toernee maakt door ons land, en wie weet óok daarbuiten. Dat moet voor mevrouw Mazure en de kinderen een prettige gedachte zijn.

P. Hans Frankfurther

DRUKWERK stripwinkel

bedevaartplaats voor stripliefhebbers

mauritskade 113 amsterdam OOST

tramlijn 9 of 10

open:

di t/m za 13-22 uur dus ook s avonds!

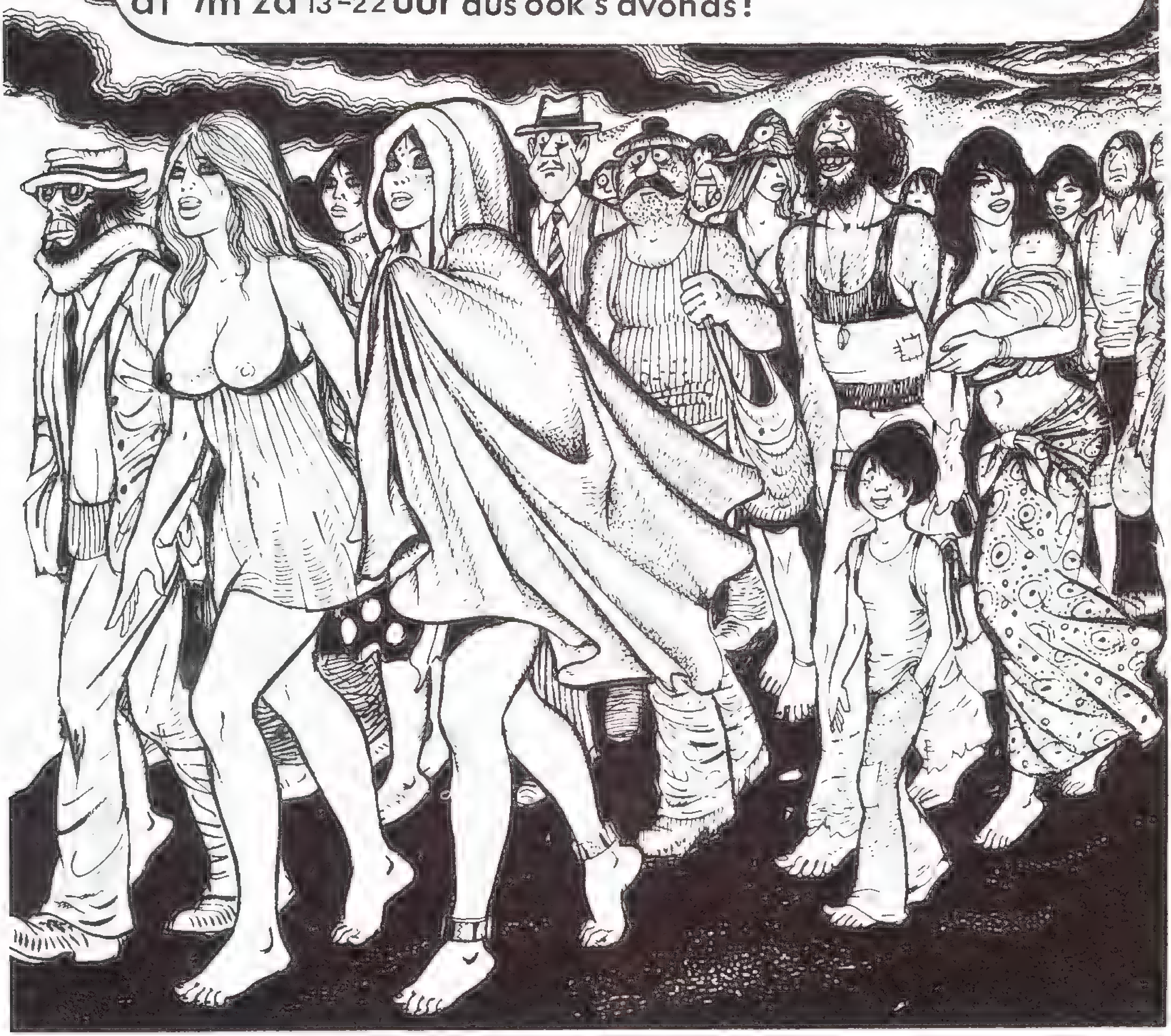

underground en upperground, links en rechts, kwaad
en goed, vlaams en waals, kleur en zwart-wit, ernst
en jolijt, spanning en humor import en export
oud* en nieuw
maar geen antiek tegen fancy prijzen

EC HAS RISEN FROM THE GRAVE

waldo van dreven

Waarschijnlijk is iedere lezer van deze rubriek wel op de hoogte met de elementaire feiten van de EC-historie;Stripschrift heeft er al meermalen aandacht aan besteed (oa in het speciale horror-nr. 43/44) en elk stripgeschiedenisboek ruimt er wel een apart hoofdstukje voor in. En terecht, want die weergaloze comics uit de jaren vijftig konden als geen ander rechten doen gelden op de eretitel 'De Negende Kunst' en nog heden ten dage oefenen ze een grote invloed uit op het medium. (Denk maar aan allerlei nu bloeiende genres, die pas door Gaines en zijn eksentrieke vrijbuiters werden geïntroduceerd; of aan alle nu werkende tekenaars, die in interviews met trots bekennen dat ze beinvloed zijn door die knettergekke genieën uit New York City.)

Het is inmiddels een jaar of achttien geleden sinds een schriel denkende psychiater, bijgestaan door allerlei hysterische huisvrouwen, bemoeizieke huichelaars en andere lynchlustigen, erin slaagde die toen al legendarische strips te verbieden;begin '56 verdween de laatste titel van de markt. Sindsdien is er bijna geen jaar gepasseerd of er was wel ergens in Amerika een EC-aktiviteit: een nostalgieke bijeenkomst van ouwe fans;een paperback met herdrukken;een stripveiling waar voor EC's soms meer dan $ 100,- per stuk werd neergeteld;een proefschrift over de veelbewogen dagen van Gaines en zijn piraten. . . nee, EC is nooit echt begraven. En dat kon ook moeilijk. Juist die ouwe gruwel-producenten waren immers bij uitstek deskundig in het van onderen-af op stelten zetten van kerkhoven? Zo was het dan ook slechts een kwestie van tijd voor een tweetal akelig ontvleesde knoken de EC-steen langzaam optilde, waarna een paar rottende stembanden de triomfkreet lieten horen: 'EC IS BACK!'.

EC IS BACK - onder dit motto is de fan-uitgeverij East Coast Comics onlangs begonnen met het volledig heruitgeven van EC-strips in hun oorspronkelijke comic-book-vorm;voor duizenden liefhebbers was dit het mooiste stripnieuws dat zij zich konden wensen (en ik sluit mij direkt aan bij dat oordeel).
Zo is het nu dus weer mogelijk geworden het EC-repertoire te gaan verzamelen voor de alleszins schappelijke prijs van $ 1,00 per stuk. (In ons land zijn ze bij de importerende winkels verkrijgbaar voor prijzen van 4 tot $5\frac{1}{2}$ gulden.)
Inmiddels zijn er 3 afleveringen verschenen:één deel uit de Crypt of Terror-reeks (eigenlijk Tales From the Crypt); één deel Weird Science en één Shock Suspenstories. Het zijn stuk voor stuk juwelen. De voelbare angst in het door weerwolven belaagde dorp;de bezwete rug van die opgejaagde horse-spuiter;de kadavers van Ingels en de schitterende monologen van de gniffelende Old Witch--ach, je moet ze zelf bekijken. De EC-herdrukken van East Coast Comics; koop ze, als is het je laatste tientje!
Inmiddels hebben deze comics in Amerika zoveel enthousiasme opgewekt, dat de uitgevers wel spoedig hun produktietempo van één per maand zullen moeten verhogen om aan de smeekbeden van het publiek te voldoen. Men overweegt zelfs al speciale boeken te gaan uitbrengen met de oorspronkelijke advertenties en ingezonden brieven uit de originelen, die men om bepaalde juridische redenen in de herdrukte comics niet mag opnemen.
Overigens is er één kategorie van EC-strips, die buiten het programma van East Coast vallen, nl. de satires à la MAD en PANIC. Dat is jammer, maar er zijn pleisters op de wonde. Ten eerste is een groot deel van de MAD-comics te vinden in 7 deeltjes van de in elke boekhandel te koop zijnde MAD-pockets. Voor wie niet weet waar te zoeken, noem ik even de titels van de betreffende werkjes:The MAD Reader, MAD strikes back, Inside MAD, Utterly MAD, The Brothers MAD, The Bedside MAD en Son of MAD. Als je die hebt zit je goed; ze bevatten tientallen meesterwerkjes van artisren als Davis, Elder, Wood en Severin. Bovendien brengt het huidige blad MAD af en toe speciale nummers, waarin onder de slagzin 'HYSTERIA REPEATS ITSELF' als bijlage een comic-book zit met gekleurde herdrukken van oude satire-strips. Deze comic-books zijn volledig in de oude stijl uitgevoerd (met covers uit de jaren '50 e. d.); een absolute must voor verzamelaars. De laatste zit in MAD special nr. 12; voor *f* 4,90 krijgt men hem gratis bij het meer dan 150 pagina's tellende tijdschrift.

Voor degene, die al tot de fervente fans gerekend kunnen worden, zijn er de befaamde EC-portfolio's, waarvan deel 3 en 4 pas bij de Real Free Press zijn aangekomen. Deze boeken beogen de artistieke talenten van de EC-meesters zo goed mogelijk uit te laten komen door ze in haarscherp zwart/wit, op zeer groot formaat en op driedubbel-dik papier af te drukken. Per deel een stuk of 5 verhalen, afkomstig uit alle EC-genres en -in de laatste delen - aangevuld met elk 4 herdrukte covers in full color. Het zijn waarlijk schitterende plaatwerken voor de zeer devote volgeling. (Alleen dié zal er immers *f* 75,- per stuk voor willen neertellen, vermoed ik.)

EC IN NEDERLAND
En tenslotte ontdekte ik dan onlangs tot mijn stomme verbijstering een in het Nederlands vertaalde bundel EC-gruwelstrips. Het boek lag zomaar in V&D tussen een bergje doorloopkruiswoordpuzzels en wat Belgische weekbladen over gevarieerde vormen van ontucht: 'NACHT DER VAMPIERS', uitgegeven door Classics (=Williams BV), *f*10,90. Mijn eindoordeel erover moet toch wel gunstig uitvallen. Ik zeg dit met enige aarzeling omdat voor iemand als ik, die ervan overtuigd is, dat de letters EC altijd met hoorbare eerbied dienen te worden uitgesproken, het natuurlijk moeilijk te verwerken is dat deze eens zo eksklusieve en eksotische strips nu zomaar voor het volk gegooid worden, zodat elke boere. . . maar terzake.
"Nacht der Vampiers' bevat 15 strips, die geselkteerd zijn uit de 23 die opgenomen zijn in The EC Horror Library' van Nostalgia Press;een veel geroemd boek. Natuurlijk is de Nederlandse editie bij lange na niet zo luxueus als het dure moederwerk, maar de kwaliteit is toch lang niet slecht. De kleuren zijn uitstekend (overigens zijn enkele strips in zw/w)en Classics heeft -HULDE!-ook de artist-biografieën uit het origineel mee overgenomen. Trouwens, de speciaal voor de vaderlandse versie geschreven inleiding toont al wel aan dat de uitgevers terdege beseft hebben dat ze ditmaal iets heel bijzonders onder handen hadden.
Beslist niet goed echter is het tekst-gedeelte. Eén van de facetten, die EC zo uniek maakten was nu eenmaal juist de droomkwaliteit van de teksten en al die makabere woordspelingen en dubbelzinnigheden vallen natuurlijk weg bij vertaling;daar kan de uitgever verder niets aan doen. Ook de armetierige druklettertjes geven geen juist beeld van het oorspronkelijke werk. En als laatste negatieve punt moet ik zeggen dat het zonde is dat men het vreselijk lugubere Davisverhaal 'Foul Play' niet uitgeselekteerd heeft; juist die story werd immers de rechtstreekse aanleiding tot het instellen van de Comics Code. Maar andere klassieke stukken super-horror als ''T Ain't the Meat-It's the Humanity' van Jack Davis en 'Horror We? How's Bayou?' door Graham 'Ghastly' Ingels) staan er wel in;alleen dat is al genoeg om dit boek wat mij betreft uit te roepen tot de boeiendste Nederlandstalige uitgave van heel 1973. Ik hoop dat het vele herdrukken zal beleven. EC is het waard.

Nieuws &

CASTERMAN

Bij uitgeverij Casterman zullen in de zomer de volgende stripalbums verschijnen:
Serie Alex, De Prins van de Nijl, door Jacques Martin.
Serie Koene Ridder, Het geheim van Koning Arthus, door Francois Craenhals.
Indianenserie, De gezellen van het kwaad, door Hans G. Kresse.
In het najaar zullen verschijnen:
Indianenserie, De Torens der Stilte, door Hans Kresse
en tenslotte een album waar ik zelf erg blij mee ben nl. een album met de avonturen van reporter Lefranc, Het hol van de wolf, door Jacques Martin. Het ziet er gezond uit, nietwaar. Het is te hopen dat uitgeverij Casterman ooit ook over zal gaan op het herdrukken én voor 't eerst in de nederlandse taal drukken, van de andere Lefranc verhalen. De vraag in Holland is groot. Doe uw best geachte heer Pierre Servais.

DONALD DUCK

Recent uitgegeven door Vroom & Dreesmann: groot Donald Duck boek à *f* 5,50, met 20 verhalen, waaronder 8 Donald Duck en 5 Mickey Mouse verhalen.

H. Stoovelaar.

TOM POES

Verdrieten zal het ongetwijfeld velen dat de illegale uitgaven inmiddels de grens van minimale leesbaarheid hebben bereikt. Via een kwalitatief nog aanvaardbare uitgave van 'De Pierrace' leidden de uitgevers ons naar uitgaven van 'De Wiekschieters' (Alete's reklameverhaal) en 'Het betoverde schaakbord' waarbij het gebruik van een bril geen overbodige luxe bleek. Voor de nu verschenen edities van 'De Wenswerkster' en 'Het Wroegwezen' waren naast de somma van *f* 3,-, een loep en een Argenta Super Lux lamp nodig; nogal wat kosten dus en matig leesplezier als het ware.
Legaal -overigens ook het best met een loep te lezen - verschijnt half maart de bundel 'Overgehaalde Landrotten' met reprises van 'De Wraakgier', 'De Beunhaas' en 'Het Ontstoffen'. De verkoop van de tweede druk van de Reuzenbommel (7000 exx.) loopt zo goed dat de totale verkoop die van de Bommelpockets zal evenaren. Nog meer legaal Tom Poeswerk komt van Oberon: eind mei, half juli en half oktober zullen albums in kleur verschijnen van de in Donald Duck verschenen verhalen resp. 'De Schatscherven', 'de Tik van Joost' en 'de Wispen'.

CISO

Brabantia Nostra, verwekker van Ciso striptijdschrift, Ciso magazine, Ciso supplement en Ciso prijs, kondigde in Ciso bulletin van jan. '74 de Ciso Stripgids aan. Inmiddels gleed deze Stripgids (grappige woordspeling) voorzien van fraaie omslag in de bus. Na tien pag. tekenwerk zonder kommentaar van alweer Vandersteen, kun je voor moeilijke woorden in heel kleine lettertjes terecht bij het artikel van R. Reinsma 'Nederlandse Utopieën'. Overigens een gaaf en gedegen stuk werk voor de liefhebber van kritische achtergrondinformatie, gelardeerd met grote namen. Vervolgens een herdruk van Aviorix de Galliër van Marcel Moniquet uit de serie Heroïc Albums. Jammer is dat dat juist het enige verhaal is dat verzamelaars uit de serie bezitten, maar er staat ons nog meer van deze tekenaar te wachten. Tot slot zeer lezenswaardige beschouwingen over Volks- en Kinderprenten. Dit alles verkrijgbaar in de winkel voor *f* 4,95 of *f* 30,- inkl. abonnement op de gehele Ciso nomenclatuur; zie zo!

UNIEBOEK

Eind maart zijn de 2 volgende delen van Erwin te verwachten tw. 3. De Vrijbuiter en 4. De Geweldenaar. Zoals bekend verondersteld mag worden, werd 'De Vrijbuiter' reeds eerder in kleur door de Geillustreerde Pers uitgegeven. Voor deze zwart/wit uitgave zal Kresse enige platen hertekenen, daar wachten we dan maar op.

PECUNIA NON OLET

ofwel flessetrekkerijen in ons stripwereldje.
(Alle overeenkomst met bestaande personen is niet toevallig)
Een 'handige' manier voor jonge, beginnende handelaartjes om aan waardevol stripmateriaal te komen was het te lenen van een Openbare Bibliotheek. Dat gaat zo: je leent het en vervoegt je na de aanmaning om het terug te brengen bij de betreffende bibliotheek met de woorden: 'Het spijt me verschrikkelijk, ik ben het kwijt geraakt, mag ik de schade vergoeden?'

TANGO

Een vreemd beleid op stripgebied mag uitgeverij Tango toch wel toegeschreven worden. Kwamen er eerst raadselachtig genoeg strips van Oey Tseng Sit en daarna Theo van den Boogaard met z'n Witjes, nu wordt het klassieke genre bij de kop gevat in de vorm van Eric de Noorman, een strip die overigens op uitstekende wijze wordt uitgegeven. Het fikse tempo waarmee ze verschijnen in ogenschouw genomen, kan ik niet anders zeggen dat de Eric-liefhebbers, en nog vele anderen, deze uitgeverij uiterst dankbaar mogen zijn. Na de 2 albums 'De Burcht van Myrkven' en 'De geschiedenis van Bor Kahn' verscheen 'Svitjold's offer' waarin naast het titelverhaal ook de verhalen 'Het teken der Joms' en 'De witte raaf' zijn opgenomen. Eerdaags zullen al weer 2 nieuwe albums het licht zien. Het zijn 'De scheepsbouwer' waarin zijn opgenomen 'De scheepsbouwer' en 'De wolf en de havik', en 'De prooi van de Rode Rots', waarin 3 verhalen zijn opgenomen, tw. 'De prooi van de Rode Rots', 'Het raadsel van Tuaim Mor' en 'De gouden droom'. Dat de omslagontwerpen van Lambert van Kasteren afschuwelijk zijn om aan te zien, is iets wat men maar op de koop toe moet nemen bij zulke fraaie albums. Ongeveer 100 pag. per deel. Prijs p. st. *f* 9,90.
Behalve 'De scherven van de slijter' de nieuwste bundel met korte verhalen van Guus Luyters waarin grandioze sfeertekeningen van melancholieke winteravonden, met illustraties van Phil Bloom, het fonds een waardig 'watersnoodgeneratie-cachet' (besprenkeld met de jonge-ijs) meegeven, komt er eerdaags ook een boekwerkje uit genaamd 'Horre Harm en Hella'. Deze strip van Andries Brandt is weergegeven in vlekkeloze zwart/wit tekeningen. De 2 verhalen in dit album zijn ' Het gebroken hoofd' en 'De Kaaimanstanden'. Met de keuze van deze strip heeft Tango één van de best denkbare grepen gedaan uit het voorradige nederlandse stripwerk. Ik kom er later nog op terug maar dit is een album om naar uit te kijken. Brandt is in staat om met zijn tekeningen een erg fraai sfeertje te scheppen. In deze eerste 2 verhalen is hij logischerwijze nog niet op z'n allersterkst, maar dat groeit bij ieder verhaal. Op de achterflap van het album staat een beschouwing over Andries Brandt geschreven door Marten Toonder (uiteindelijk komt de strip uit de Toonder-studio's nietwaar). Voor de aardigheid geef ik hier een stukje van deze tekst: 'Andries Brandt is een begaafd schrijver-tekenaar, en één van de boeiendste artisten waarmee ik heb mogen werken. Weliswaar verbergt hij zijn kwaliteiten achter een volstrekt normaal uiterlijk. Zijn kleding is eerder konservatief dan hip, en zijn gelaat, dat niet door bovenmatige haargroei aan het oog wordt onttrokken, spreekt van ernst en diepe gedachten. 'Welke diepere gedachten er ook achter deze woorden moge schuilen, dat van die samenwerking is natuurlijk larie. Enfin ik kom, zoals gezegd, in het volgend nummer op het album terug. (KdB)

Andere Zaken

Dat klinkt zo mooi dat het antwoord zal zijn:'U boft, het was een oud boekje, geeft u maar *f* 25,-'. Welaan, dat is niet onoverkomelijk, u ziet het, tot dusver loopt alles gesmeerd, en onze kleine zelfstandige is goedkoop in het bezit gekomen van een zeldzaam en waardevol werkje. Dan volgt het werkje al of niet telefonisch de weg van ruilen of verkopen tot degene, die geld ruikt, het de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam aanbiedt en dan gaat het fout. De daar aanwezige integere employee kijkt verheugd het boekje door tot hij ontsteld op weliswaar fraaie maar niettemin duidelijke bibliotheekstempels stuit, hij stuurt het natuurlijk direkt naar de oorspronkelijke bibliotheek terug. Gevolg is een oorlogje in de handelaarswereld over wie er voor het verlies opdraait, tot tenslotte een bestuurslid van Het Stripschap moet scheidsrechteren. KOM NOU! Dit verdrietige uitwasje is waar gebeurd, driewerf bah!

OBERON

Naast de elders aangekondigde Tom Poes uitgaven, komt Oberon met een Bessie Turf album 'De beste verhalen van vroeger', wat dat ook wezen mag.
In Pep 11 begint een nieuw verhaal van Ravian:De vogels van de Meester; Pep 13, een nieuw Blueberry-verhaal:Het spook van de goudmijn;Pep 14: een nieuw (ook reeds bij Dargaud verschenen)verhaal van Lucky Luke 'De Erfenis van Rataplan', een nieuw Macaroni's verhaal 'Voetbal in Venetië' en een nieuwe Kraaienhove 'Familievloek'.
Donald Duck 13 komt met het fotografenverhaal van Barks en een prijsvraag rond Donald en de neefjes. Donald Duck 17 bevat een Mickey-special uit de dertiger jaren.
Sjors 11 komt met een nieuw Sjors en Sjimmie-verhaal. Rond de middenplaten (uithalers) denkt men aan de nieuwe formule om op de aansluitende pagina's informatie over die middenplaat te verstrekken. Sjors 12 komt met een nieuw verhaal van Archie 'Archie contra mister Magneto' met een snufje science fiction, door Bert Bus en Fenna. In Sjors 15 komt de speciale paasstrip 'Joomp' van Robert van der Kroft.

SEMIC

Nieuw zijn een serie van Tom en Jerry;het door Vance getekende Bob Morane-verhaal 'Operatie Zwarte Ruiter', Tanguy in het van een aktuele titel voorziene verhaal 'Staatsgreep in het Oliesheikdom'. Deel 3 van Olivier Blunder getiteld: 'Nogmaals, getekend Olivier Blunder' en tot slot Blueberry: Generaal Geelkop. Dit alles voor het zachte prijsje van *f*3,95 p. st.
In april te verwachten nieuwe uitgaven van Jippie, Linke Loetje, Fred Basset en een eerste Rip Kirby. Inmiddels verschenen: deel 4 van het uitstekende Macabre, selekties uit Creepy.

LUCKY LUKE

Het ten tijde van Strip '73 aangekondigde maandblad met de naam 'Lucky Luke' gaat dan toch eindelijk komen. Op 4 maart wordt het in Parijs ten doop gehouden. Dit in het frans verschijnende tijdschrift met vertalingen in 't italiaans en engels zal 80 pag. omvatten gevuld met short stories van o. m. Morris, Jijé en Henk Albers. Hoewel het aksent op de western zal komen te liggen, staan uitgever Dargaud ook meer beschouwende artikelen voor ogen. We houden u op de hoogte.

WALTHÉRY MELDT:

Walthéry meldt dat hij bezig is aan de 4e episode van Natasja (franse titel 'un trône pour Natacha') naar een scenario van Tillieux. Tevens bericht hij ons dat Jijé binnenkort in Robbedoes terugkomt met Jerry Spring.

WILLIAMS BV

Superheld Shazam, reïnkarnatie van de twintig jaar verbannen Captain Marvel, verschijnt volgens pag. 1. van deel 1 uit de serie, door wat magische kunstgrepen van een oude Egyptische tovenaar Shazam. Voelend dat hij de kraaienmars gaat blazen kiest hij Billy Batson (that sounds familiar!)uit als zijn opvolger. Dan gebeurt het - Een bliksemflits, een donderslag en een rotsblok dat van een veel te dun touwtje aflazert op het hoofd van de oude man - hij is plat en Billy wordt er bol van en wordt 'swerelds machtigste sterveling Shazam, of gewoon het magische woord voor Captain Marvel. Interessant in dit nummer is het overzicht van de gehele Marvel familie en vriendenkring, ook wordt de sluier opgelicht over zijn verbanningstijd. Onderwijl gaat de serie Shock onverdroten voort met 24 en 25, waarbij 24 goed genoemd mag worden.

BRUINCAFÉ

Wil Klijssen is met zijn zoon een bruincafé begonnen, en wil daar werk van striptekenaars eksposeren. Reakties: Café 'De Stille Hoek', Reggestraat II, Amsterdam (020-711650).

WERELDKARTOENALE

Dit jaarlijks terugkerend festijn zal plaatsgrijpen van 29 juni - 8 september in Knokke-Heist. Nieuw en daardoor interessanter voor een groter publiek is dat dit jaar op de sterk vergrote tentoonstelling de strip een plaats zal vinden.

Rektifikatie In de nieuwsrubriek van Stripschrift 62 werd in het artikeltje over Khena oa vermeld dat Gos de eerste 2 verhalen van Natasja tekende. Dat deed natuurlijk Walthéry. Gos schreef voor deze verhalen wel het scenario.

FANZINES & MAGAZINES

BOMMELKOERIER. Nr. 12 van het snelste stripfanzine brengt ons naast 'de striptekenaar van het jaar' Fred Julsing, speurwerk tav de vervaardigers van de Goeroe, en de vertaling van een interview met de Zwitserse tekenaar Derib. Al met al een fraai stuk werk van onze Hilversumse rakkers.

CHARLIE nr. 61, jan. '74, bevat naast voortzetting van een aantal reeds aangevangen strips als Fosdyke Saga van Bill Tidy, B. C. van Johnny Hart, Andy Capp van Smythe, Au grand air van Reiser, Gionni Peppe van Jacovitti, Krazy Kat en Bristow, de strip 'Le metier de Mario'.
'Le metier de Mario' laat zien dat 'wippen' ook niet alles is; boy Mario racet het ene bed in, het andere uit, met volle teugen 'genietend' - de straf kan niet uitblijven: een makaber kerstkado voor een van zijn klanten wordt gruwelijke realiteit.
Liefhebbers van gemotoriseerde blote borsten en bolle billen kunnen vervolgens terecht bij het vervolg van 'Les Manufactures' van Faraldo en Pichard, om de vreugde te verhogen in 'full colour'.
In de serie Bête et Méchante verscheen van Gébé - Reportages, Fournier - Où on va?, Cavanna - Les aventures du petit Jesus, en Le Grand Duduche van Cabu.

SKBLLLZ het belgische (franstalige) fanzine gaat voort met 2 speciale nummers: een die gewijd wordt aan Olivier Blunder en Greg; de tweede stelt een strip voor van Patrick Pinchart en Joël Scuttenaire:'Mieux vaut en rire!' In hetzelfde nummer vindt u ook een artikel over het Vlaamse stripverhaal (van Marc Sleen tot Hugo Kempeneer). Bfr. 20,- of 2 guldens voor een nummer. Redaktieadres:Patrick Pinchart, 64 rue René Jourdant, 1301 Bierges, België. Betalingen bij Marc Monseu, 24 avenue Bel-Horizon, 1341 Céroux-Mousty, België.
Vlug schrijven, jongens!

Marc Schelfhout.